

Heckenast Gusztav könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4-ik sz.) megjelent és minden könyvtárnál kapható:

DÖNTVÉNYTÁR.

A magy. kir. curia semmitőszéki

legfőbb ítélőszéki osztályának elvi jelentőségű

határozatai.

Gyjtották:

Dr. Dárday Sándor és Dr. Gallu József,
m. k. igazságügyminiszeri titkár. a m. k. semmitőszéki tanácsjegyzője.

I. folyam.

Nyolczadrét 164 lap) füzve ára 1 ft. 50 kr.

Előfizetési felhívás

„HONVÉD“ első magyar katonai hetilapra.

Előfizetési feltételek:

Félévre (július—december) 3 ft. — kr.
Negyedévre (július—szeptember) 1 „ 50 „

Rendes szétküldés eszközhető végett az előfizetések minél előbb beküldése kéri. — A pénzes levelek bérmentes küldése kértik.

Tíz előfizetett példány után egy tiszteletpéldány jár.

A „Honvéd“ 1869-ik évi folyamának július—decemberi, valamint 1870-ik január—június teljes száma — a magy. kir. honvértisztiszek arcképeit és életrajzait tartalmazó — példányai folyóást megrendelhetők a „Honvéd“ kiadó-hivatalában.

Ára a félévi folyamannak 3 forint.

Folyó évi január 1-től kezdve, teljesszámu példányok még szinte kaphatók.

A „Honvéd“ előfizetői a „Diplomatische Wochenschrift“-et ingyen kapják, ha bérmentes levélben ohajtásukat nyilvánítják.

A „Honvéd“ kiadó-hivatala.

(Pest, egyetem-utca 4. sz. a.)

Épen most jelent meg

és minden könyvkereskedésben kapható:

KOSSUTH

a magyar emigratio török földön.

IRTA
SZÖLLÖSY FERENCZ,

a magyar emigratio tagja.

(Függelék: Utirajzok.)

(Nyolczadrét, 238 lap) füzve 1 forint 20 krajczár.

Patkányok s egerek

leggyorsabb kiirtása

legbiztosabban eszközölhető, az ő Felsője I. Ferencz József császár által, egy kizárólagos szabadalommal kitüntetett patkány-méreggel gyertya alakban.

1 darab ára 50 kr.

Valódiilag kapható Pesten: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál, király-utca 7. sz. — Továbbá a birodalom legtöbb fő- és mezővárosaiban. 846 (4-8)

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztav. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1870 (egyetem-utca 4-dik szám alatt).

A nyári idényre

következő cikkek dus választékát ajánlják

KERTÉSZ és EISERT Pesten,

Dorotya-utca 2. szám, a „magyar király“ című szállodával szemközt.

Fagylalt-készítő gépek, magánzők részére.

Az új medence-alaku gépekkel, melyek minden eddigi megjelent gépeknél jobbak, 10 percz alatt oly fagylaltot készíthetnek, mely készítés közben a gépben alkalmazott készítőlélek által elővált kevertetvény, finomságára nézve kívánni valót nem hagy, igen díszes medenczék pedig külön bor és pezsgó behűtésére is használható; egy tucsz fagylaltot valók darabja 14 ft 50 kr. Két itezének 18 ft 50 kr. Egy kis könyvecské, mely nem csak a gép használatának körülményes leírását, hanem a különféle fagylatnemek készítéséhez való utasítást is tartalmazza, minden géphez mellékeltek a kívánatra külön is elküldetik.
Henger-alaku gépek, darabja egy itezének 8 ft 80 kr. Két itezének 13 ft 50 kr.

Franc. szik(Soda)viz készítő gépek.

A Sodaviz mint igen kellemes, egészségügyi tekintetben előnyös ital, gyorsan általános kedveltségre jutott. Gépjeink segítségével, könnyen a használati utasítás, bárki csekély fáradság és költség mellett, maga készíthet kitűnő, s ami a fődolog, mindig friss Sodavizet. A Sodaviz-gépeknek árai: 2 4 6 10 meszelt tartalmazók
1 ft 9.— 10.— 15.— 20.—

A szükséges porok kívánatra oleón számítra küldetnek. Gépeink pezsgóbor és különféle limonádék készítéséhez is alkalmasak.

Angol patent kerti-fecskendők,

melyek egy nagy (sautehouse) esőből állanak, melynek alós vége bármilyen vízzel telt edénybe állítatik, míg a eső felét végén alkalmazott, felette szilárd s bárki által könnyűséggel kezelhető fécskendő, eső alakjában vagy egy egyes erő sugárban, meglepő távolságra vagy magasságra szórta a vizet, — s ennél fogra a kerten, kerti házakban, sőt távezély alkalmával nagy előnnyel használható. Ki-ebek darabja 10 ft 80 kr, nagyobbak 14 ft, nagyok 17 ft.

- Nyári levegők, felette dus változatosságban, fából készülték, tisztít és szelvényekkel díszítve, öszszrakhatók stb. 25 krtól kezdve 10 ftig darabja.
- Nap- és en tout cas-ernyők, a legjobb díszítésű és legújogypatentú szelvényekkel, valamint jaldnyos oleón nemekben is 1 ft 80 krtól 15 ftig.
- Nap-ernyők urak részére 2.50—7 ftig.
- Esernyők, alpaca és legjobb szelvényekkel bevonva 3.75—10.50 krtig, legjobb angol 12 bordás ernyők 12 ft.
- Rugany eső-öbnyők, ujakkal és fejfedőkkel nagyágúak és minőségűkhez képest 10 ftől 19 ft 30 krtig. Kisebbsé és nagyobb képegek, fejfedők 15—19 ftig. Elegáns drapp-színtű öbnyők 17—20 ftig.
- Sétabotok, gyermekok és fiuk számára 15—50 krtig, természetos fa-botok 25—30 krtig, finom neműek, igen elegánsak 1—8 ftig, dőhányszék (evő) botok 2.50—10.50 krtig, törés- vagy stília-botok 2.50—12 ftig.
- Lovagló-szerek, díszbőr angol nyergok 15—35 ftig, mindennemű kantárook, zablók, kengyelvasak, izaszatok, lovagló sarkantyúk, ostorok, agorászó ostorok stb. stb.
- Pláid-szjak gyermekok és nagyok számára, edlős okaszhatóak is 40 krtól 2 ftig.
- Angol szivartárak 25—75 dbnak, edlős fűgészhetőek 3.50—9 ftig.
- Fűdő-szerek: fűdő-labdák, fűdől- és fűdől-szerek, szivacsartók, díszes fűdők, keztük és kendők, uszó-fejűk, sapkák, övek stb.
- Sodrony éték-fedők 7—12* 35, 40, 50, 60, 70, 80 kr.
- Hűtő-medenczék 2.50—6 ftig.
- Kerti gyertyatartók üveg-fedők gyertyatűknél 1 ft, petróleumnak 1 ft 70 kr dbja.
- Vaj- és sajtányérok üveg-fedőkkel 1.60—6 ftig.
- Saláta-készítők fából és szaruból 30 krtól 8 ft 50 krtig.
- Ezot- és olajtartók 1—15 ftig.
- Víz pohártartók 65 krtól 1—3.50—15 ftig.
- Pezsgőt fagygyasztó-gépek 15 ft.
- Habverő-gépek 1.80—2.90 krtig.
- Asztali és uszonna-készítők, kávé- és víz-tartók, evő- és kávé-kannák, kenyérsarak, gyufatartók és egyéb káczhazak és vendéglők berendezéséhez szükséges cikkek készleiben tartatnak.
- Virág-asztalok 6—25 ftig.
- Függő virágkosarak ablakok számára 1.50—6 ftig.
- Madár kalitkák felfüggeszhetőek és asztalkékon 1.80—21 ftig.
- Utazó-szerek, nevezetesen: mindennemű óráson-, bőr- és fa-índők, edlősbaakaszható és kézi utitáskák, tárcsák és berendezettek, berendezett uti szekérványok és tekercek, női és úri kácz-dobozok stb. felette dus választékban tartatnak készleiben, melygyűjtő kiadó-hivatalon szolgálatunk rajzokkal ellátott árjegyzékkel.
- Melodion sipladák harmonium hangokkal, tánc és egyéb zenelátásokat játszó, gyermeknek szabadban igen sok mulatságot szereznek, egyszerűek 4 darabbal 9 ft, 6 dbbal 15 ft, 5 darabbal és contrabassal 16 ft.
- Papír leghajók, borszeszszel használhatóak 35 krtól 1 ft 60 krtig.
- Croquet-játékok gyermekok számára 1 ft 50 krtól 3 ftig, megnöttek számára 6 ft.
- Volans, karika-játékok, lepkeháló, botanizáló szelenczék stb.

Mulattatásul.

- Flobert-féle czipisztolyok és puskák nem durranván szabadban mint szabadban, sok mulatsággal párosult gyakorlathoz a czipisztolyokban igen ajánlatosok. Pistolyok 9 ftől 13 ft 50 krtig, puskák 19—20 ftig, kész töltények száma 35 kr.
- Cziflábák ezekhez, kiugró behűtéshez és állító moszárral dbja 9 ft 80 kr.
- Hafászó-botok kiconhatók 1—16 ftig.
- Kész halligorgok 12—50 krtig.
- Rugany labdák és balonok, szinesek és szürkék, minden nagyágúak 10 krtól 2 ftig.

A jelenleg oly olós postai fuvarbér lehetőséggé tevén a kívánt tárgyakat gyorsan csekély költség és utánvét mellett elküldhetni, igyekzetünk oda irányul a belénk helyezett bizalmat a hozzánk érkező rendeléseink, gyors és pontos eszközése által megérdemelnünk, kérvén az árak körülbelüli meghatározását. — Meg nem felelő tárgyak visszavetnek.

Huile balsamique (balzsamos-olaj).

Jónak tapasztalt s a legnagyobb tekintélyek által számtalan bizonyítványokkal igazolt szer a fűfereg-rákfene ellen, vadász és vizslakutyáknál.
1 üveg ára 2 ft. 25 kr. a. é.

Life preservers, Pills for dogs. (kutya-lapdaok).

Egy hírneves angol állatorvos által 30 éven át használt kutya-lapdaok nemcsak előmozdítták a fül-rákfene gyorsabb gyógyulását, — hanem megóvják, a kutyákat minden máségyébb betegségtől, u. m. nehezékór, vidatánc, köszvény-s rüh-től, az eb-düh ellen pedig a legnagyobb sikerrel használható.
813 (6-6)

Egy skatulya ára 1 ft. 10 kr.

Bérmentes levelek által megrendelhető: Bittner Gyula gyógyszerésznél Gloggniczban.

Pest, julius 17-én 1870.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Félévre 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politkai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyszer hasábotott petit sor, vagy annak helye, egyszeri igtatásnál 10 krajczárba; háromszor- vagy öbbször igtatásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: Opeilik Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile Nr. 9. — Bányeg-díj, külön minden igtatás után 30 krajczár.

A rapperswyli lengyel muzeum.

Olvasóink emlékezni fognak a rapperswyli lengyel-emlék ünnepélyes leleplezésére, e nagy nemzetközi találkozására a szabadság és jog barátainak, melyben Európa jobbainak közérzete, a jövőre hivatkozva, egy eltemetni szándékoltt szerencsétlen nemzet föltámadása és élete iránti bizalmát fejezte ki, s erkölcsi támogatást kívánt nyújtani az ujjkor ama mártyr-nemzetének, mely annyi sebből vérezve már, új meg új sebekkel illetve folyóást, az élethez való jogát még sem akarja földadni s az isteni jog és emberi igazságban való törhetlen bizalommal, annyi keserű csalódás után is, „bátran kiált a népek hazájához, a nagy világhoz!“

De végre is, a kö- és ércszobrok csak arra valók, hogy holtak hamvait jelöljék, s jaj annak, akinek nevétt csak mauzeleumokon lehet már olvasni. Nemzetek más módon szokták fentartani s megőrizni emlékeiket. A lezajlott mult, hatásaiban s emlékében folyóást él, mig följegyzései és művei szóló bizonyoságot tesznek róla; s minden kö, minden sor írás, minden műtárgy egy-egy kapocs lehet, melylyel a jelen gondosan összefűzi a multat a jövővel. Az élő nemzetek, minél hatalmasabbak s minél nagyobb a jövő, melyet várhatnak még, annál nagyobb elő-

szerepettel fordulnak multjuk felé s szedik össze és őrzik meg annak legkisebb emléket is, — egyfelől hogy emlékeztesse őket multjuk küzdelmeire és törekvéseire, másfelől hogy jelölje a haladás útját, melyen idáig emelkedtek, s melynek jövőben való emelkedésük összefüggő folytatása kell hogy legyen.

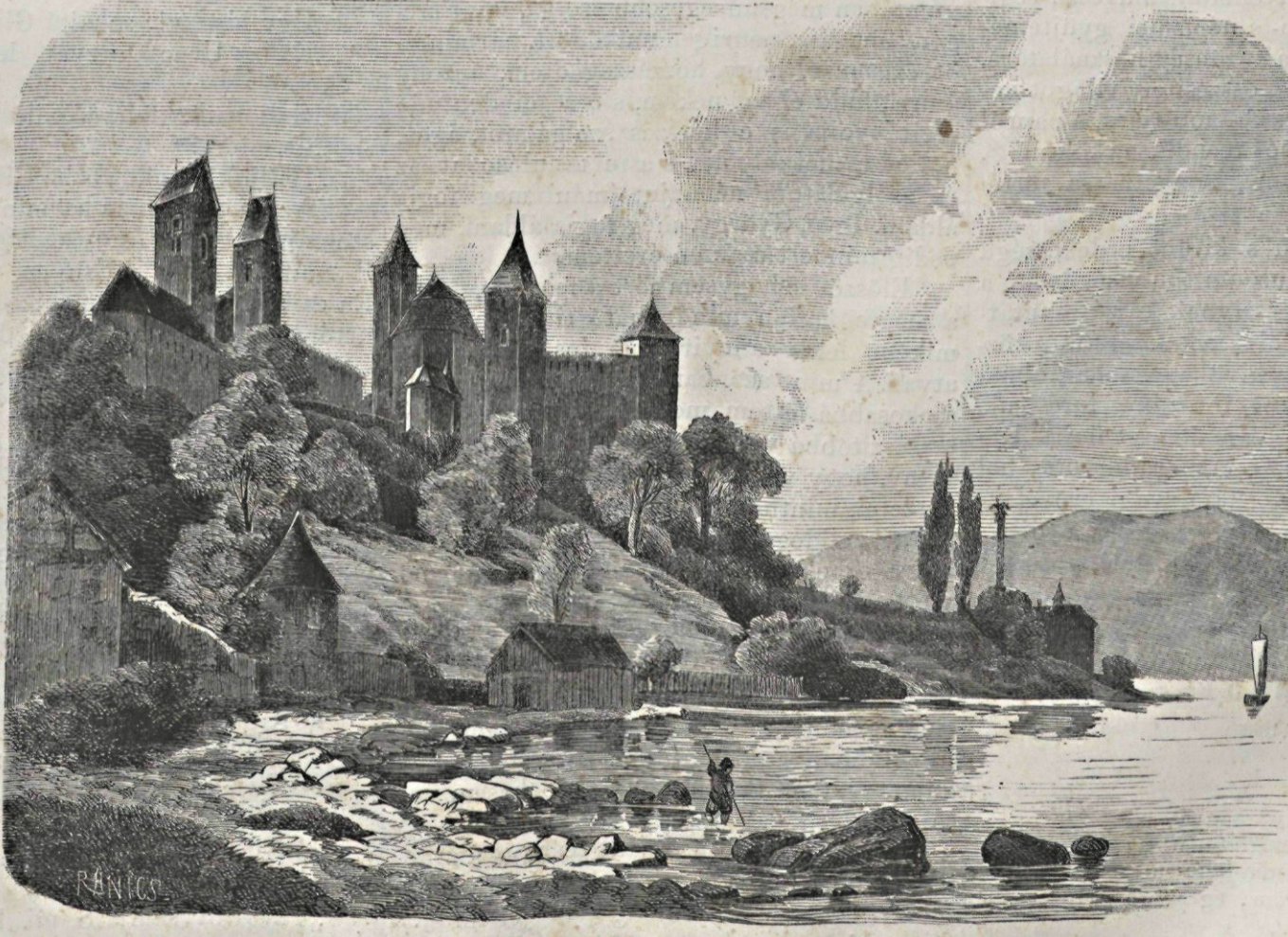
Ez a történeti muzeumok nagy gyakorlati jelentősége. Szerencsés a nemzet, mely földje minden pontján, mit ősei vérekkkel áztattak, fölállíthatja multja emlékköveit. A nagy nemzetek nemcsak fővárosaikban halmozák össze történetmők kincseit, hanem

mellett az erdélyi muzeumban egy második kincsbányáját nyitotta a multnak, s itt-ott egyes vidékeken és városokban külön emlékgyűjteményei keletkeznek történetmünk változatos korszakainak.

A lengyel nemzet, hazájában idegen zselér létére, a külföld egy szabad és rokonszenves pontján készül épen most történeti muzeumot állítani magának, hol mindazt, mi multjára vonatkozik, s hozzá az irodalom és művészet egyéb kincseit is összehordhassa, addig is, mig otthonában ismét szabadon rendelkezhetve, Varsó vagy Krakko falai közt

állíthatna alkalmas helyet azok számára. Rapperswyle városa a szabad Svájcban, miután a lengyel emlék számára már előbb oly pompás és festői elhelyezési pontot adott volt, most régi kastélyát egy lengyel muzeum helyiségül ajánlotta fel, s legnagyobb részben a lengyel nemzet tulajdonául adta át. Az ódon épület e célra befolyt tetemes nemzetközi adakozásokból nagy költséggel célszerűen átalakíttatott s a készületek már annyira haladtak, hogy a muzeum valószínűleg még a jelen évben, a tél beállta előtt meg fog nyitni.

„Oly nemzet — mondja gróf Plater László, adakozásokra felhívó kibocsátványában, —

Lengyel történeti muzeum Rapperswyben. — (Fénykép után.)

mely függetlensége visszavivására irányzott százados küzdelem után megőrizni ohajtja a legrágábbat, a mivel bir, t. i. nemzeti léte emléket: bizon számíthat az egész polgári-sult világ közvéleményének hatályos támo-gatására. Bizonyosága ennek a részvét, mely-lyel a *Lengyel történelmi muzeum* eszméje Eu-rópában és Amerikában találkozott.

„A czél nagy és nemes. Megőrizni Len-gyelország számára multja anyagi tanuit, politikai, irodalmi, tudományos és művészeti emlékeit s okmányait. Százados fosztogatás-nak esvén áldozatul, egyenként látja eltűnő-dezni muzeumait, könyvtárait, becses mű-gyűjteményeit. Még hitétől, még nyelvétől is meg akarják fosztani. A czél tehát az, hogy a mi még megmenthető, biztos helyre gyű-jtessék össze, hová az őt üldöző hatalom keze el nem ér.

„A rapperswyli emlékoszlop, ez állandó nemzetközi tiltakozás, folyvást emlékezteti a világot, hogy az emberiség egy borzasztó sérelme vár még megemlékezésre s kér orvoslást a népektől és fejedelmektől. De az emléket csak az első szó még ama kiáltványból, melyet a nemzeti történelmi muzeum van hivatva tel-jessé tenni. A lengyel nemzet történelmi nagy-ságára fog az emlékeztetni, a szolgálatokra, melyeket a civilizációnak tett s egyszer-smind bukásának tragikái történetére azon pillanatban, midőn lakosai legnépeseb osztá-lyának politikai fősabeditására készült vala.”

Vajha e kiáltványt hallja meg az egész világ. — Mint Plater grófirja idézett főlhívásá-ban, Európa egyik leghatalmasb uralkodója is segédkezet nyújtott a nagy műhöz, s az északamerikai Egyesült-Államok kormány-a is adományozók sorában van; kitűnő írók műveikkel gazdagítják a muzeumot, kiadók, könyvtárosok, művészek sietnek gyarapítására, s a tudós társaságok tetemes és becses kil-deményekkel járulnak hozzá.

„E muzeum, írja továbbá Plater, becses kézírati, oklevél-, történelmi, művész-, régi-ség-, föld- és térkép- s népművei gyűjtemé-nyeket nyitand meg a közönség használatára. Mind e gyűjtemények összesített világot ve-tendének Lengyelország multjára, s napról napra lehetetlenebbé teendik erkölcsileg, hogy régi ellensége meghamisithassa törté-nelmét.”

E nagy hivatás s kitűnő érdekessége lengyel nemzeti muzeum helyiségének, a rapperswyli ódon kastélynak rajzát mutat-juk be ezennel olvasóinknak. Célunk a köz-lemény érdekességén kívül, hogy hazánkfiak figyelmét is e fontos intézetre fordítsuk, remélve, hogy a magyar nemzet fiai s leányai sem fognak hátra maradni ott, hol az egész művelt világ siet, anyagi erővel is, erkölcsi támogatásban részesíteni a dicső, de szerencsétlen lengyel nemzetet!

— á —

Dalok.

(1867.)

I.

Dunapartján lakik az angyalom,
Minden vasárnap meglátogatom;
Nem sajnálom járásom-kelésemet:
Érted élek, csillagom, egészen!

Dunapartján fokszik a kis falu,
Duna felé nyílik a kis kapu,
Kis kapuban gyönyörű kis leány
Tudom, tudom, bizonynyal vársz reám.

Nem hiába vársz reám, elmegyek!
Jégeső sem maraszt itt engemet.
Ha ez a szív tégedet boldogít:
Szeretlek én holtomig, holtodig!

II.

Ezt a várost itt hagyom, itt hagyom
Két szemedért ragyogó csillagom!
Kis faluban, kis házban, magányban,
Ugy lesz boldog két hű szív magában.

Cserbe-perbe tudom, hogy nem fogunk,
Egy-más mellett beh könnyen megszokunk!
Egy-egy kis baj nem használ, nem is árt:
Attól még a jó isten meg is áld!

III.

Boldogságra minek a palota?
Két igaz szív, egyéb sem kell oda.
Boldogsághoz ez az egy, ez a fő:
Két igaz szív, két igaz szeretőt!

IV.

Hogyha kérem te veled, te veled,
Ad az isten nekünk fedeleket
S asztalunk lesz örömmel terítve,
Kicsi háznak áldással kerítve.

To a házat, háztáját intézed:
Én a földre, szőlőbe kinézek,
S foly a munka: — hanem hát igaz a!
Várnak engem, tudom, már rég haza.

A kicsi ház virágos gádorán
Valaki jó lófelé szaporán —
Fel van írva piros két arczára:
Nem haragszik, bár sokáig vára.

Összeérünk a szép zöld udvaron,
Olelésre kitérül két karom,
S megcsókolom a piros menyecskét:
„Adjon isten, galambom, jó este!”

Dömötör János.

Egy árva fiu.

Írta DICKENS KÁROLY.

(Folytatás.)

VI-dik fejezet.

Hawkyard atyafi — rám parancsolt, hogy így szólítsam — föladott iskolába, s fejemb-e verte, hogy küzdjek előre pályámon. „Csak ne csüggedj, György”, mondá. „Az ur szolgálatában még hűségesebb szolga, mint sze-gény magam, nem igen működött, harmincz-öt éve már, hogy hozzászegődtem, bizony anyi, hidd el azt nekem, s ő a mindentudó méltányolja is e hosszas szolgálatot, igen, hallod-e, méltányolja, s a te tanuládat az én szolgálatom némi jutalmúl meg fogja áldani. Igen, György, meg fogja áldani, még pedig mindezt csak én érettem.”

Először sehogysen fért a fejembe, hogy a megfoghatlan mindenható titkos utaiiban miként lehet annyira járatos Hawkyard atyafi. A mint azonban benőt a fejem lágya, s okosabbá lettem, modora mindinkább visz-szatásztóbbá vált előttem. Már azon körül-mény, hogy vontatta, szakgattottan szokott beszélni, mintha saját szavai hitelében két-kezdnek, elidegenített tőle. Nem tudom leírni, hogy ez ellenszenv mennyire fájtt nekem, mert én azt bűnös érzeménynek véltem, de hiában nem tudtam levetkezni.

Később egy igen jó alapítványra vettek föl, s ez időtől fogva az atyafi nem költött rám semmit. Mikor már idáig jutottam, még kitartóbban tanultam, hogy az egyetembe jut-ván, egyetemi tanuló lehessen. Sohasem vol-tam teljesen egészséges, — azt hiszem hogy a pinche gözéből sok tapadt reám — s mint-hogy sokat dolgoztam, s betegeskedtem, tanu-lók társaim is barátságatlan jelleműnek tartottak.

Mint alapítványi tanuló nem messze lak-tam az atyafitól, s mikor itt kelt az idő, egy vasárnap az ő hívására megjelentem nála. Mielőtt még azon tudat megrögzött volna bennem, hogy ez atyafiak és nővérek gyűlésejökön kívül semmivel sem jobbak a többi embereknél, sőt hogy szeliden fejezzem

ki magamat, csak olyan roszak, mint a leg-nagyobb rész, a mennyiben a boltban ök is szűken mérnek, s nem mondják meg az igaz-at; mielőtt, mondom, e tudat megrögzött volna bennem, már maga az a határozatlan czimegetés, szokatlan magaviselet, vakmerő tudatlanság, s azon eljárás, hogy az ég és föld mindenható urát közvetlen kapcsolatba hoz-ták saját parányiságukkal, mindez együtt véve visszatásztó undort támasztott bensőm-ben. Miuthogy a lélek azon állapotát, midőn az nem ragadtatott át a kegyelem magasz-tos fénykörébe, „érzékeny állapotnak” nevezték el, sokáig tusakodtam magamban, ha vajjon az én ifju érzéki s ördögi szellemem nem szállhat-e alá az önmegalázás fokáig. A gyűlde népszerű előadója Hawkyard atyafi volt. A szószerk helyén egy kisszerű faemel-vény, s azon egy asztal. Ez atyafi fűszerke-reskedő volt. Gimblet atyafi, egy ráncos arcú öreges ember, kinek ingallára egy nyult le, mint két kutya-fül s egy pettyes kék nyakkendővel volt összeszorítva, szintén fűszeres, és írásmagyarázó. Gimblet atyafi nagytiszteletet mutatott Hawkyard iránt, — a mint sejtettem — e tiszteletet a legsöté-tebb irigység homályosítá el.

Akárki olvassa e sorokat, megvege magá-nak azt a fáradságot, hogy kétszer olvassa el, mert innepélyesen kinyilatkoztatom, hogy mindazt, mit én e gyűlde szokásairól, s az ott előfordult beszédekről írok, ovatosan betű-szerint az életből s igazságból meritem.

Azon első vasárnap, midőn elnyertem, mire oly rég törekedtem, s mikor már bonyos volt, hogy egyetemi tanuló lehetek, Hawkyard atyafi ilyen formán rekesztette be hosszas buzdító beszédét:

„Ime, barátim és bűnös társaim, beszédem kezdetén előre megmondtam tinéktök, hogy egy szót sem tudok abból, mit mondanó leszek — és csakugyan nem is tudtam — de én azzal mit sem törődtem, mert tudtam, hogy az Ur ajkaimra leheli a szükséges igéket.”

„Ugy bizony!” sohajtá Gimblet atyafi.
„És az Ur csakugyan lehelt ajkaimra igéket.”

„Hallottuk?” fohászodik Gimblet.

„És miért?”

„Halljuk!” szólt közbe Gimblet.

„Azért, mert már harminczöt év óta hiv szolgája vagyok, és ő ezt nagyon jól tudja. Harminczöt év óta! És ő azt tudja. Értitek? Én ez igéket jutalmam fejébe nyertem. Az urtól nyertem azokat, én bűnös társaim. Leszálltak az igék. Érdemlett jutalom az, s én ezt reátok árasztom, ti pedig ne kössétek azt sem abroszba, sem asztal- vagy zsebkendőbe, hanem adjátok ki jó kamatra. Így használjátok föl. Most már testvéreim, vagyis bűnös társaim, egy kérdéssel zárom be beszédemet, s azt az Ur segítségem mellett, kit én harminczöt éve szolgálók, oly világosan tesszem föl, hogy még az ördög sem zavarhatna meg értelmetekben, a mit pedig szives örömmel igyekszik véghezvinni.”

„Ugy szokott. Régi, vén kísértő sátán”, erősíté Gimblet.

„A kérdés így hangzik: Tudósok-e az angyalok?”

„Távolról sem!” kiáltott föl önbizakodot-tan Gimblet.

„Távolról sem? S mi bizonyítja ezt? Épen most saját kezeivel küld egy példát.

Mert, ime, lássátok, van most közöttünk egy, ki minden tudományt elsajátított, mi csak belelért, a mire csak meg lehetett tanítatni, én mindenre megtanítottam. Nagy-apa — ezt csak ekkor tudtam meg — a mi testvérünk volt. Parksop atyafinak hívtuk, atyafinak; a világ csak Parksop urnak, s ez

a Parksop a mi egyesült testvériességin- nek tagja volt.”

„Ugyvan, az Ur küldte ide, kellett jönnie, még ha nem akart volna is”, erősíté Gimblet.
„No jól van. Ő pedig e jelenlevő ifju testvért, az ő bűnös testvére gondolja alá helyezte — s e bűnös testvér az ő korában, mindnyájatoknál nagyobb bűnös volt, nem gondoljátok e, hogy ki az? Megmondom. Az én vagyok, Hawkyard testvérték. Én egy fillér fizetés nélkül magamra vállaltam neveltetését, s megtömettem annyi tudomány-nal, a mennyi belefért. A mi templomunkba hozta-e ez őt, közelebb vitte-e a lélekhez? Oh nem! Nem volt-e nekünk olyan testvérünk, ki a kerek O-t nem tudta megkülönböztetni a kacsakaringós S-től. De több is volt ilyen. En-nél fogva tehát természetes, hogy az angyalok, s a kiválasztott lelkek nem tudósok. Még a betűket sem ismerik. Már most bűnös tár-saim, niacsen egyéb hátra, minthogy vala-melyik itt lévő testvér, talán te Gimblet atyafi könyörögj érettünk bűnösökért.”

Gimblet testvér magára vállalta a szent tisztelet, s megtörlölvén száját kabátja ujjával, így dörmögött; „jól van, ugy is érzem, hogy erre vagyok én hivatva.” Sötétben mosoly-gott, s elkezdett kiáltozni. Utasítása folytán őrizkedniük kell az árvak fosztogatóitól, az atya vagy nagyapa végrendeleti intézke-déseinek megmasításától, az árva vagyon elcsajátításától, s több ilyen bűnökötől. E ké-réssel rekeszté be beszédét: „Uram közöld velünk békeségedet!” Erre volt valóban leg-nagyobb szükségem husz perczig tartó ordi-tozása után.

Még ha nem is láttam volna, a mint téré-pleléseiből egészen áttázva fölemelkedett s Hawkyard atyafira sandalított, ha nem hallottam volna is, a mint őt ez atyafi üdvöz-ölte ordítás nagy hatásáért: felfedezhettem volna e beszéd álcázott czélzatát. — Kis iskolás tanuló koromban nem egyszer lo-pdított ilyen irigység az én szívembe is, mi engem nagyon levert, mert ez érzemény termeszetenél fogva ördöginek látszott előttem, s egészen elütött attól, mi engem Sylviatól távol tartott. Bizonyíték nélküli irigy gya-nusítás volt az, mely az egészségtelen pin-czében tapadt rám, sőt nemcsak bizonyíték nélküli, hanem egyenesen azzal ellentétes volt. Mert avagy nem élő tanujele voltam-e én annak, mit Hawkyard atyafi tett, vajjon, ha ő nincs, tekintett volna-e az égboltozat komoran a Hoghton Tower-i nyomorult fiura?

A mint a férfikorhoz közeledtem, s önál-lóbban küzdhettem föl magamat, mindinkább éreztem, hogy kibontakozom a vad önzés kőtelekeiből, de mindig kellett őrizkednem, nehogy visszaessem. — A mint szívembe Gimblet atyafi elhínté a gyauu magvait, sajnáltam, hogy most már még ugy sem vagyok kibékülve Hawkyard lényével s val-lásával. Hazamenet eszembe ötlött, hogy ez ember kitisztázása végett talán jó lenne, ha az egyetembe menetelem előtt, az ő jó-ságát elismerő nyilatkozatot állítanék ki. Ez mintegy védpajzs lehetne reá nézve bárme-lyik atyafitól jöhető irigy és botrányos meg-támadás ellen.

Ez okmányt tehát illőleg elkészítém, sőt bátran el merem mondani, nem annyira tol-lammal mint szívemmel írtam a sorokat. Egy kevés szünidőm lévén, elhatároztam, hogy mielőtt Cambridge-be utaznám, meglá-togatom őt saját lakhelyén, s személyesen nyujtom át az okmányt.

Téli sötét délután volt, midőn kicsiny irodája előtt kopogtattam, mely hosszú boltja végén volt. Kopogtatásomra egy segéd jött ki, s azt mondá, hogy az ur el van fog-lalva.

„Gimblet atyafi,” mondá a segéd — ki szintén az egylet tagja volt — „látogatta meg bizonyos ügyben.”

Epen jókor. Most már neki bátorodva nyitottam be. Lassan beszélgettek, s a mint észrevettem, pénzét csuszattak el.

„Ki van itt?” kérdezé Hawkyard atyafi csaknem torka szakadtából.

„Silverman György,” válaszoltam, nyitva hagyván az ajtót, „szabad-e?”

Mindkét atyafi olyan szemeket meresztett rám, hogy csaknem kihoztak sodromból. — A gázfénynél mint két halott ugy néztek ki, s tán ez esetleges körülmény arckifeje-zésöknek borzasztóbb kinézést kölcsönzött.

„Mi baj?” kérdezé Hawkyard.

„Ejnye, ejnye, hát mi a baj?” viszhangzá Gimblet.

„Semmi,” válaszoltam kibontva nyilat-kozatomat, „annyi az egész, hogy egy leve-lemet magam hoztam el.”

„Maga hozta el saját levelét, György?” kiáltott Hawkyard.

„Még pedig önhöz szól.”

„Nekem szól, György.”

Sápadtabb lett, s a levelet lázas gyor-sasággal bontá föl, de azt hirtelen keresztül futván, nyugalma visszatért, s így szólt: „Dicsértessék az Ur!”

„Dicsértessék!” erősíté Gimblet, „Amen.”

Hawkyard ezután nyugodtan folytató: „Mi most kettecsékn ügyünket rendeztük. Társak leszünk, épen most számolgatunk. Gimblet atyafi lesz a tiszta jövedelem fele — igen, az övé lesz, tisztán a fele, az utolsó fillérig!”

„Dicsértessék az Ur!” mondá Gimblet, jobb könyökét térdére eresztve.

„Ugy-e bár György,” mondá Hawkyard „e levelet fennhangon is elolvashatom.” A tegnapi előzmények után épen ezt akartam elérni. Kértem, hogy tegye azt. Ő nem vona-kodott, Gimblet atyafi pedig nyájasságot színlelvé mosolygott. „Igazán jó órában jöttem ide”, mondá szemével hunyorítva, „szintén olyan jó órában történt, hogy tegnap indíttatva érzém magamat lefesteni az undort, mit a gonosztevők iránt érzünk, kiknek ellentéte áll előtünk Hawkyard atyafi tisz-telt személyében. Nem én, az Ur tette ezt, éreztem őt beszédeemben, éreztem épen akkor, mikor izzadtam.”

Ezután kértek, hogy elutazásom előtt, jelenlének meg egyszer a gyülekezethen. Jól tudtam, hogy a beszéd és könyörgés tárgya újból én leszek; de utángondoltam azt is, hogy ez utóljára történik, s személyes jelenlétem nyomatókat adand levelemnek. Az atyafiak s nővérek jól tudták, hogy szá-momra nincs hely az ő paradicsomukban, s ha mégis még egyszer köztök megjelenek Hawkyard iránti tekintetből, ezáltal némileg azt tanusított, hogy ő jó volt irányomban, s én sem vagyok egészen hálátlan. Ennél-fogva, kikötte, hogy áttérésemet nem szorgal-mazzák, a megjelenést megígérttem.

Ott hagytam magukra a két társat, hogy hadd számolhassák pénzüket, s csakis a kö-vetkező vasárnap láttam őket utóljára. Hawkyard atyafi két vagy három év mulva meghalt, s találkozásunk napján kelt vég-rendelete szerint minden vagyonát — a mint értésemre esett — Gimblet atyafira hagyta.

Vasárnap a legboldogabb lelki nyuga-lomban voltam, mert legyőzve a keblemben táplált gyanút, mindenki előtt kitisztázhatom állítólagos gondviselőmet, s megmentem őt irigy üldözéstől; s épen ezért némi öröm-mel mentem az imaházba. Hogy sejtettem volna én azt előre, hogy beteges kedélyem nek rejtett zugához merészelenek közeledni, vagy azt érintsék is? Annál kevésbbé, hogy azt tűzik ki eljárásuk czélpontjával.

Ez alkalommal Hawkyard testvérem volt a könyörgés, Gimblet atyafin a beszéd sora. A könyörgés nyitotta meg a szertartást, az elmélkedés azután következett. A két atyafi az emelvényen egymás mellett volt. Hawkyard az asztal mellett térdelt, könyör-gésre fölhangolva, Gimblet pedig a falhoz támaszkodott fogvicsorgatva készülvén az elmélkedéshez.

„Testvéreim, én bűnös társaim, áldoz-zunk könyörgéssel. Igen! De én lettem az áldozat. Ime, itt ez a mi szegény, világi bű-nös testvérünk nyomorgattatik. E mi alvó testvérünket új pályára oda ösztönzi, hogy az ugynevezett „Egyház” szolgálja legyen. Ez az ő törekvése. Az egyház, uram, és nem a te házad. A te házadban nincsenek káplá-nok, papok, esperesek és érsekek; de az egyház ezek seregétől hemzseg. Cselekedd, hogy a közüllünk kilépő testvérünk, ne ki-vánja éktelenül a nyereséget. Üzd el a mi alvó testvérünk szívéből a világiás érzületet.” E könyörgés több szóhalmoz volt, de minden érthetlensége mellett is ennyire terjedt értelme.

Ezután Gimblet atyafi állott elő, s szó-vegil ezt a sz. írásbeli helyet választá: „Az én országom nem e világból való.” „Oh, bi-zony, bűnös társaim, ez az itt jelenlevő testvérünk csak a világi országról álmodo-zott. („Arról bizony!” — sohajtoztak a gyülekezeti tagok). Mit tett az asszony, mikor elvesztette a pénzt? Kiment és kereste. Mit kellett volna tenni e testvérünknek, mikor eltévedt? („Járni, kelni, hogy utba igazod-jék”, szólt közbe egy nővér.) Ugy van, azt kellett volna tennie, de merre, a jó vagy rossz irány felé-e? („A jó irány felé” szólt egy testvér). A proféta szólt most. Az egyenes irány felé kell tartania, mert különben utba nem igazolhatik. De ő háttal ment annak, s nem talál ki a jó utra. Most már bűnös tár-saim, hogy láthassátok, minő nagy külön-b-ség van a világiás érzület és a nemvilágiás érzület, a világból való ország és mennyei királyság között, ennek bebizonyítására föl-olvasok egy levelet, melyet e világiában érző testvér intézett Hawkyard atyafihoz. Itél-jétek meg ebből, ha vajjon nem a leghivebb sáfár volt-e, oly hiv, kit az ur megáld ama napon. Oly híven lefestette az előttek a hi-telent, ki hozzánk nem akar térni.”

Ekkor aztán nekem fordult, s egy óra hosszan leczéketett. Az istentisztelet egy-énekkel végződött, melyben a testvérek csaknem bögték, a nővérek pedig visítottak, kiáltozva, hogy engem a világi nyereségvágy foglalt el, ök pedig az édes szeretet folyó-vize mellett kötnek ki, hogy én a Mammon-nal viaskodom a sötétben, ök pedig egy bárkában eveznek az örökélet tengerén.

Szézzett szívvel s nehéz kedélyvel hagy-tam ott őket, nem mintha e gyarló lényeket az isteni bölcsőség és magasztosság képvi-selőiül tekinteni elég gyöngé lettem volna, hanem inkább azért, mert az bántott, hogy nekem az a szerencsétlenség jutott osztály-részemül, hogy sohasem értenek meg, sőt inkább félremagyaráznak, s midőn épen a világiasságot igyekeztem leküdeni magam-ban, akkor sikerült az legkevésbbé.

(Folyt. köv.)

A Bathány-gyászünnepe.

Még egyszer visszatérünk azon emlékezetes gyászünnepekre, melyet a nemzeti kegyelet a mult június 8. és 9. napjain rendezett az első magyar miniszterelnök gróf Bathány Lajos dicső emlékeztetének megüdvésére, s e gyászünnepekenyomásaiból még két képet mutatunk föl. Vannak tárgyak, melyeket kimeríthetetlenek érzünk, mert annyira elfoglalják elménket s oly mélyen érdeklük szívünket, hogy velők foglalkozni benső

Batthyány-gyásznap: A gyászmenet a kerepesi-uti temetőben. — (Székely Bertalan rajza után.)

szükség s tőlök elszakadni csaknem lehetetlennek látszik. Gróf Batthyány Lajos ünnepélyes temetése oly széles körben mozdította a közérzület áráját s oly nagy és élénk benyomást tett mindenfelé, hogy az időszakai sajtó s általában az irodalom csak a közönség hangulatát követi, midőn huzamosabban foglalkozik vele, mint a napi eseményekkel rendszeren szokott, melyeket ma följegyez s holnap elfelejt ismét.

Mai képeink két legkiválóbb művésznök önjától eredtek, s művészi becsük, azt hisszük, a tárgytól nyert érdek nélkül is reájok vonná a figyelmet.

Egyik az ünnepélyes gyászmenetet ábrázolja, a mint az jun. 9-én d. u. a kerepesi-uti temetőbe ért. A másik kép a temetőben a lezárt sirra vet pillantást, a temetés befejezte után, június 9-kén, este, vagy inkább az éj beálltával. A tömeg egészen szétoszlott már, hisz a temető fáinak az éj árnyaival népesedtek meg s felhők között a teljes hold is fenn ragyog már. Fényét a sirt lezáró kőlapra veti, hol csak néhány hű megmaradt s tiszteletteljes csoportozata látható. A kerepesi temető legemeltebb pontján (hol ezelőtt a kereszt állott), van a sir, most még csak a hármassima kőlapal fedezve, melyre a tisztelet és kegyelet két zöld babérkoszorút helyezett. Ide fog jöni a mauzóleum, mely Batthyány Lajos hamvai nyughelyét méltóan jelölendi meg, mint remélni lehet: művészi alkotás, a helyhez s a nagy halotthoz egyaránt méltó emlékmű.

A pont, honnan a művészi felfogású és kivitelű kép fölvéve van, a temető keleti oldala, honnan a holtak városán át az élők városára, s tovább Buda felé száll a tekintet; a budai hegyek egy kis része látszik a távol és az est ködében félig elmosódva. A fák között a temető közepén lehetne végig tekinteni, ha az éj árnyai setétre nem kárpitoznák a kilátást. A sírkövek márvány sora fehérlik egy vonalon, mint a csataterén az elesettek csontjai, a hold kísérteties fényében.

Mily megdöbbentő a temető képe, az éj rémes világításában. Mind a ki élt, kicsiny és nagy, boldog és boldogtalan, jó és gonosz, nemes és aljas — itt sorban, egymás mellett alszik és porlik. Egy nagy éj borult valamennyire s egy közös rejtély fűdi mindnyáját. A hit világa, mely sirjaik felett lebeg, nem határozottabb, mint a hold reszkető, sejtelmes fénye a temetőn s a falombok ingó árnyai nemis hasonlítanak a kétségekhez, melyek lelkiinket a sírok közt környezik.

De ha ott, hol vegyest porlik kicsiny és nagy, hatalmas és jelentéktelen, egy oly szív fölött állunk meg, minő Batthyány Lajos-é, kételyeink csodálatos világosságot nyernek. Hogyan? — kiáltunk föl, — ha mindennek vége csak a temető, a porladás és a megsemmisülés: akkor e törvény alól nem lehet kivétel, akkor az oly agy, oly szív, oly szellem is mint ez itt, meg kell hogy semmisüljön! az pedig nem lehet! Nagyjainknak nemcsak szeretetünk, ragaszkodásunk s kegyelet érzésünk ad halhatatlanságot; lelkük, szívük, elméjük tényleg

birja azt, — meg nem semmisülhet. Az ő sirjok felett hisszük el, hogy halhatatlanok vagyunk s a temető csak egy rövid pihenés révpártja.

A lélek tükré.

Az embert tekinteto jellemzi leghivebben. Egy német író szerint, minden nagy embernek van egy kiválóan sajátos tekintete, mely kizárólag csak az ő tulajdona. S ezen, a természettől rearuházott jel elhomályosítja minden előnyét, vagy egy Sokrateset is némi tekintetben szép emberré varázsol át.

Példabeszéddé vált, hogy irányáról meg lehet ismerni az embert, de tán illetékesebben mondható: „a tekintetben híven tükröződik vissza az ember.“ Minthogy azonban a tekintet a két szem

vagy távolfokvése is. — Kiváló emberek szeméi általában arányos távolságra enek egymástól, mit az orr finom képződése idézhet elő. A nagyon közel álló szemek a majmokat juttatják eszünkbe, a tulságosan távolosok pedig az alantabb álló állatokra (ökör, ló, kutya, disznó) emlékeztetnek; az ily egyénekkel szemben, különösen ez utóbbiak szellemi fejlettségére nézve e külsőség nagyon kedvezőtlen jel.

A szemöldök szintén erősen jellegző. A vidor nyílt jellemek, melyeknél a kedély tulnyomó, magas nyílt iveretet láttatnak; a mélyen gondolkozóknál, a szemöldök egyenes vonalú, s inkább lehajlott; a nyugtalan, hangulatjukat gyakran változtató, s heves indulatrohamba hajlékony emberek szemöldökei már nem egyenes vonalúak, hanem inkább több kanyarulatra hajlanak. Herder a szilid szemöldököt a „béke szívárványának“

nevezte, ellenkező esetben azonban a „viszály fölvont íve az, mely az égbe villámot s felhőt akarja zudítani.“ Egy régi görög tudós pedig így jellemzi a szemöldököt: „ki tudja az fejezni a kevélységet, s a lélek egy paránya lakozik abban. Igenlünk és tagadunk vele.“

A szem belső világában legelsőben is a különbözőféle színű szivárványhártya tűnik föl. Láthatunk kék, szürke, barna, sötétes, fekete, veres és tengerzöld színű szemeket. A tiszta égvagy buza-virágkék csak a gyermekszemekből mosolyog, a felnőtteknél kékes-szürkévé olvad át. Egészen szürke szemek kék vegyítése nélkül ritkán található. — A szőke hajjak rendszeren kék szeműek, a barnák fekete szemmel kacintanak. A fekete szemek többnyire szenvedélyesebbek, tüzeesebbek, mint a kékek, melyek inkább önmegtagadók, s átlavadóbbak. Azt mondják, hogy a kék szem nemes szívet, szelid jellemet, nyugodt, bizalmas lelket tanusít. A szelleműs, bátor s vakmerő egyének többnyire ragyogó fekete szeműek. A szürke szem szilárd lelket, s dacos jellemet árul el. A világos tiszta szemfehér tiszta nyugodt életet jelez, míg a zavaros és sárgás szemfehér ellenkező benyomást idéz elő, s a kékes szemfehér, minőt a gyermekknél láthatunk, némi szellemi értelenségre mutat. A mélyen bennülő

Batthyány-gyásznap: A temetés után.

tevékenységének összeredménye (a félszemű tekintetében mindig van valami félszűrség), előbb az emberi szemre kell figyelmünket fordítani, s csak akkor beszélhetünk magáról a tekintetről, vagy pillantásról.

Itt nagy szerepet játszik a szemöldök és szempilla is. Carus szerint a szempilla fekvésén kívül igen jellemző még a szemvágás hosszúsága, a szemhéj vastagsága, s a szemképződés. A sok fehérhártya vágás epedő érzélgő jelleget mutat. A keletiek szemé hosszukás vágásra hajló, s ez ott oly szépnek tartatik, hogy ottan-ottan még a szemhéjat föl is hasítják. A régi egyiptomi jelképes istenség ilyen alakú. Ellenben a rövid, vagy nagyon fölmeredt vágású szemhéj igen állatias. Rövid és kis vágású szempillák gyöngeségre, aluszékonyságra, szellemtelenségre mutatnak. Fontos még a szemeknek egymáshoz közel

szemek többnyire éleslátásuak, de lapanghat azokban némi alattomoság, titkolózás is.

A nagy kidüllyedt szemek állatiasak s minden kifejezés nélküliek. Jellemző, hogy a görögöknél a nagy szemcsillag részeseült előnyben, úgy hogy Junót is költők ökör vagy borjú szemmel ábrázolták.

Tiszta kék szivárványhártyában lévő kis szemteke (pupilla), ha azt a szempilla csak kevésbé fedezi be, a szemnek szuró, haragvó, beható éles tekintetet ad, s heves jellemű egyént ismértet föl.

A nagy szemteke a szemnek némi benső, merengő ártatlan hűséget kölcsönöz. A nagyszem nyíltszívűséget s bizalmasságot, a kicsiny ragyogó szem okos ravaszságot, hűségtelenséget, s önzést árul el. A külső szemzöngéből sugáralakulag kiemenő ránczok, ha ugyan azokat nem a nevéts

idéz elő, a hamis, alattomoskodó, gyanuskodó ember áruló jelei.

A szivárványhártya felső részét rendszeren a szempilla fedezi. Ha a szivárványhártya egészen szabad, s az egész kör látható, a szembe a remegés borzalom kifejezése ül. A nagy öröm is láthatóvá teszi a szivárványt egészen. A lesütött szem alázatosságot, szemérmot, bátoratlanságot, megfelelő arcvonásokkal pedig hidegséget, kevély gögőt, s megvetést hirdet.

A szelleműs okos embernek, vagy a véletlenül örvendőnek, s haragra lobbant egyénnek ragyogó szeméi mutatják az elrejtteni nem tudott érzeményt. A harag azonban a felső szempilla leszorítása által is kifejezhető, holott ez harag nélkül is megtörténik némely egyénknél, csak-hogy az ilyeneknél a szemöldök egyetlen parányi ránczolása mindjárt észrevételi, sőt túlozza a haragot.

A borzas szemöldök vagy szilárd, okos, vagy az alakhoz s szíhez képest zaboláltan, vad, veszélyes jellemet árul el. Ritka, alig látható világos-szöke szemöldök üres, léha embert gyantit.

Kérdésbe tétetvén egy ízben, hogy a szemben vagy a szájjában van-e több kifejezési erő, két francia festő összehesztelt, hogy mindegyik fessen egy képet, melyen az egyik művész a fejet oly formán fedezte be, hogy csak a szem, a másikon pedig csak a száj volt látható. A győzelmet a szem vivta ki, mert a szemben nemcsak a szív, hanem a lélek is talál kifejezést. Ha valakit meg akarunk vizsgálni s ismerni, nem a szájjára, hanem szemére téved önkénytelenül is az első pillanat.

A ki valakinek szemébe nézett, úgy látja, hogy a szemből egy kis alak mosolyog elő. Egy német tudós a pupilla nevet innen származtatja. A kis őbéli gyermekekre gondolt, kik úgy örülnek, ha anyjuk kedves szemében, magukhoz hasonló két kis babát látnak mosolyogni. — A szemfényét innen nevezték el a latin pupa, pupulus, pupula, pupillus, pupilla név szerint, mi kis babát, kicsiny mosolygó gyermeket jelent.

Nem régebben egy amerikai orvos azon hírrel töltötte be a tudományos világot, hogy az embert bizonyos készülék segítségével teljesen láthatóvá tudja tenni. Ily eszköz már régidőtől fogva a szem, mert ez a szín elrejtett titkait is igen gyakran hűtlenül elárulja. Számos példabeszéd úgy tünteti föl a szemet mint az ember belső lényének ajtaját, a legismertebb ez: „a szem a lélek tükrö.” De van több is mint pl. „tekints rém, s mondod, ki vagy, s mit tudsz.” Szem és homlok az agy tükrö. Szemnek és fülinek is van nyelve. A szem a szerelem kalauza. A szerelem a szemnél kezdődik. A szem a szív óramutatója. A szem ablak, melyen a szívbe láthatunk, stb.

Ha a szemet a lélek tükrének, kapujának nevezhetjük; a tekintet még ennél is több, mert az már kijelentés, nyilvánulás. A kedélyállapotot egy tekintet igen észrevehetőleg kinyilvánítja. A tekintet lehet kevély, alázatos, kemény és gyöngéd, haragos, békítő, ördög, égi, isteni; lehet gyulasztó, fagyasztó, vídám és szomorú, áhítatos és káromló. A tekintet imádkozik és káromol, sir és nevet, gyűlöl és szeret, ül és él. A pillantás egy tekintet csodás erejét már a régibb korban fölfedezték, s a babona történelmében fontos szerepet játszik. Van tekintet, mely bennünket rokonszenvesen érint, másik eltaszit, nyugtalanit és kinez. Plinius beszél olyanokról, kik tekintetök által megbüvöltek, s megölték mindenkit a kire sokáig haragosan néztek. S nevezetes, hogy az ilyen büvölők szemében kettős alak volt látható. Cicero szerint a kettős alakosokat visszatükrözőző tekintete nagyon ártalmas. Régebben, hogy a boszorkány meg ne büvölje a bírót, az elítelt köteles volt arczát másfelé fordítani. A szemmel való megvetés* még ma is, sőt Magyarországon különösen erősen lábra kapott hiedelem.

A „megvető szem” nem mindig önkényes varázslat, ez néha még a legjobb embereknek is szerencsétlen sajtósága lehet. A megvető tekintetben való babonás hiedelem azonban logikátlan. Nápolyban van elterjedve, s ettől még a mivel kört sem szabadulhatnak meg. Mundt Theodor szerint Nápolyban a babonás hiedelem minden körben el van terjedve, s azt hiszik, hogy megvető szemű emberek nagy befolyással vannak azok sorára, kire reá néznek, s irtoztatos pillantásuk többnyire szerencsétlenséget idéz elő. E babona eredete s kifejlődése Nápoly tájékán igen könnyen kimagyarázható. Csakugyan vannak Nápolyban oly egyének, kiknek gonosz tekintetük van, s az egész arcz a legundorítóbb visszatetszést szüli az emberben. Az ilyeneket jettatore-knak nevezik, s

hogy megvető tekintetük né arthasson, a nápolyiak magukkal különbféle anyagokból készült szarvat hordoznak, s ezen ellenszert el nem hagynák maguktól. Az előkelőbbek aranyból, ezüstből, tekősbékahegyből készítették ezen varázselűző szarvacskákat.

A jettatore-t nem lehet mindjárt s egykőny-nyen fölismerni, megrotó tekintet rejthetik néha gyanútlan ember szemében is, de logibizonyosabb ismertető jele, hogy sovány sápadt ember, hajlott orral, nagy szikrázó szemekkel, melyek a békát juttatják eszünkbe. Gyakran, hogy rettenetes szeméit elrejtse, fehér vagy zöldes szemüveget hord, s az ilyentől nagyon óvakodnak.

Ha az utczán találkoznak egy ily egyénnel, a szerencsétlenség bekövetkezett, mihielyt ez áldozatára vetette gyilkoló tekintetét. Ha azonban meglehetősen előzni, s vagy az általánosán függő szarvacskát tartották vele szembe, vagy a talizmánt kézzel utánozni tudták, még minden jóra fordulhat, s a rotó tekintet káros hatása ártalmatlanná válik. S különös, hogy a jámbor nápolyiak ilyen szemmel rontók gyanujába a papokat s barátokat veszik. Ha pappal találkoznak, ezt rosz előjel gyanút tekintik. A hajóskapitány, ha papot lát, semmi esetre sem indul el, s képes más napra halasztani az indulást.

A legfényesebb termekben is a szekrényeken, asztalokon, mint diszma, több szarvacska főlszik, hogy az ellenszer mindég kéznél legyen a megrotás ellen, sőt az ablakokra is függesztvük, mert azokon is áthathat az utczán járókelő jettatore szuró tekintete.

Ezzel ellentétben a rokonszenves pillanat jótékonyan hat lelkünkre. Széles felső szemhéjjak hosszú szemzörökkel közönyös, bágyadt, morengó s epedő pillantást vehetnek. A szünteleni idő s oda néző gyakori hunyorgatással egyesülve alattomos, nyugtalan, s nemtelen jellemet árul el, sőt igen gyakran fősvénységet jellemez. Mennél jobban rejtőzik el a felső szempilla alatt a szemzavárvány, a pillantás annál nyugodtabb, részvétlenebb, komolyabb lehet.

Csodásan bájoló a gyermek pillantása. A gyermekszem mosolyában, a tiszta menny rajzolatok, s gyakran e tekintet mintegy ihletettséget idéz elő. Danekker híres szobrászról igen érdekes történetet beszélnek, mely közvetlen erre vonatkozik. A szobrász Katalin orosz czárnő föl-szólította, hogy a pétervári templom számára egy Krisztus-szobrot készítsen. — A szobrász magamagát tul akarván haladni, sokáig töprengött, hogy Jézus életéből melyik jelenetet válassza ki. Sok mintát készített, de egyik sem elégítette ki. Éjeket, napokat morengve töltött el a minták előtt. Egy délután is szomorkodva tépelődött, öleiben egy kis leányka szenderegét föl-fölvette reá ártatlan tekintetét. Danekkernek nem volt gyermeke, s az árva kezgyelmből tartotta. A gyermek elaludt, midőn egyszer a mester megmozdulván, az álmából fölébredt, s az ártatlan lény kérdőleg pillantott föl reá. E perczen, a pillanat csodás erejétől áthatva egy gondolat cikázott az agyán. A gyermekre bizza a választást. Kézén fogta, s föl-szólította, hogy ő válassza ki a legjobb mintát. Ez végig futotta tekintetével a képek mintákat, s egyet kiszemelt, mely az idvezítőt azon alakban ábrázolta, midőn így szól: „senki nem mehet az atyához, hanemha általam.” — Danekker ezt választá ki, s művét nyolcz évig dolgozta.

Említők már, hogy a sajtóságot kedélyállapot a tekintetben visszatükröződik. A legtöbbszőr alkalmazott tekintet olvégre szokásos válik, s az arczkép csak egy s akkor van eltárlva, ha tekintet utánaözi képes. S ha tekintetbe veszünk még azt, hogy a szemsugár mily jelentékeny befolyást gyakorol másokra, bizvást elmondhatjuk azon tudással, kitél e közlemény alapvonásait kölcsönöztek, hogy „a tekintetben a lélek nyilvánlik.” K. T. K.

A gyermek-irodalom köréből.

Irodalmunk egy ágára sem lehet jobban elmondani az anyiszor használt szomorú szavakat, hogy parlogon hever, mint a gyermek-irodalomra, mert e téren a mink van, alig több a kezdemény-nél. Az a néhány kötet, mely helyét megállja, s a gyermek-olvasmány igényeinek igazán megfelel, még nagyon kevés arra, hogy önálló irodalmi ágat alkosson, s alig több, mint a hirdett pesti por megkötésére egy csepp víz, téres nagy tereben butorul egy eszmahez, terjedelmes alföldi pusztákön árnyadoul egy-egy sirlódó fa.

Szomoru, de úgy van. Felhangzott ugyan ez ellen már többiben a panasz, vad, hanem mindig kiáltó szó vala a pusztában. Gyümölcsöt alig hozott. S a mit hozott is, az majdnem mind a szó szoros értelmében vaczora, mely a gyöngye-gyermeket, sőt az erős embert is megbetegíti. — száraz lelketlen szófűzés. Állításom igazolásul csupán Neumann S. A. „Logujabb iskolázó” című munkáját idézem, mely hézagot lett volna betöltendő, de a mint van, jobb volna, ha nem is volna!

Nyoma sincs benne ama gyermeketeg kedélyességnek, mely kell hogy a gyermek-versek minden során előmöljék, mint a ragyogó nap a föld minden parányi rögén előmöljék; a meleg ézelemnek, mely a kised gömbölyű arczoknak amaz üde színt adja, mit a gyümölcsnek finom hamva ad; sőt még a becsületes nyelvezetnek sincs, hogy a verselésről ne is szóljak, mely minden bírálaton alul áll. A szerző, aligha tud magyarul is, pedig épen a gyermek-olvasmány követelt a legbátrabban, simább szép nyelvezetet. Csak úgy beszélhetnek tisztán és helyesen a gyermekek, csak úgy válhatik véruké-ké a tőségőkes magyar szólam, csak úgy fejlődhetik ki nyelvérzékük, ha az édes anya örlől leszakadva, az óvodákon kezdve s az elemi és közép-tanodákon keresztül folyvást tökéletes magyar zamatot szívnak be könyveikből.

Üdvös lenne, ha Neumann és társai az ügy szent érdekében, melyet szerencsétlenül bár, de meglehet szives buzgósággal és jóakarattal szolgáltak, jól eszöbbe vésnék ezt.

És ezzel elég is rólok. Sietek ezélem felé, miszerint gyermek-irodalmunk szük, de kielégítő képét nyújtsam az idetartozó legbecesebb írőköl. Gyér ezek sora, gyér a munkák feltűnése és száma is, melyek legalább bátran megállják a sarat a külföld e nemű termékeivel.

Első, ki hatásosabban a gyermek-irodalom mezéjére lépett, Kis János volt, különféle ifjúsági irataival, *) melyek nagyobbára fordítások az óremek és modern irodalmakból. Közöttük sok van, mi még most is élvezhető s az apróság szel-tiben tanulja; például „A méhecske”, „Halogató”, „A szamár és agár” s nem egy csinos mese. Kár, hogy minden darabjának végén ott fityeg a tanulság, mely kis adagban nem árt ugyan a gyermekek, de ily bőséggel annál veszélyesebb, miután — tapasztalásból tudom — valódi kelleltséget, hogy ne mondjam undort kelt a fiatal szíven az a temérdek erkölcsi lecke. Hisz ugyis eléggé el van vele látva iskolában a bibliai elbeszélések által, melyek gazdag színpompájuknál fogva bizonyára sokkal vonzóbbak. De Kis Jánosnak ez hibául félig róható fel csak, mert a kor követelménye vala; s ugyan ezt mondhatjuk még Döb-rentei Gáborról is, ki Kis János legutolsó ifjúsági műve után 12 övre írta „A Kis Gyula könyvét”, füzengző fiuk s jó kis leányok számára.”

Döbrentei elődjét követte a tanulságolásban, sőt azt felül is multa; az első kiadás előszavában maga mondja: „mindenik elbeszélésbe igyekszem valami tanulságot vagy oktatólag, vagy csak enyhelegye is belejeletni.” De Döbrentei fordítások helyett eredeti adott, a mi mindenesetre kieme-lésre érdemes. Munkája szívesen fogadtatott. Rössler az „Ofner Zeitung” néhai szerkesztője com-piúnék s magán Campen tulvéteknél hirdeté. Vörösmarty a „Tudományos Gyűjtemény” XI. kötete 126-ik lapján, Hetényi az 1844-ki-életkötényi feleletében jónak ítélte. A dicséret és elismerés második kiadásra bírta, mely „kihagyásos is, bővítéssel is áll elő,” s mely a czélnak szintén megfelelt a maga idejében.

Mai nap azonban e munka már elavult, tele levén spekelve „festés”, „költés”, „törtölt” és „véstör”-féle Döbrentei-faragta szavakkal, még az akkori idők szempontjából féligmeddig montható tanulságokkal. Ez utóbbi ok miatt élték le magukat Ney ifjúsági iratai és Szívós fordított „Piros Könyv”-e is.

Más irányban kezdett haladni Lukács Pál és Horkai bácsi, s némileg sikeresebben. Lukács nagyszámu dala közl nem egyen erőt vesz ugyan a lapos szárazság, mindazáltal számos a sikerült és valóban szép darab is köztök. Csak „A kis gazda dalát”, „Huszár leszek”, „Magyar gyerek” s „Örömbimbó” ezimieket jelzem ki. Horkaiban a kedély melegebb, dúsabb; daloknál kívül még művelé, melyben Bezerédi Amália „Flóri könyvé”-ben szintén szerencsésen működött, az állatversek terét

*) Gyermek- és ifjak Tárháza: 2. rész. — Verses és imádságos könyvecské az apróbb iskolabeli gyermekek számára. — Ifjúság barátja. 2. kötet. — Evangélius fü-és leány gyermekeknek való képes ABC-és könyv. — Dik-tomos versek és imádságos könyvecské, az apróbb iskolabeli gyermekek számára.

Madarak válása.

— Löwenstein. —

Nézz fiam, a házfödélre, mi kelepel róla: Ég veletek, jó földmives, így kiált a gólya. Ég veletek, szerény falu, szorgalmatos kis nép. És ti rétek, ti moosárok el kell válnunk ismét. A házikót, hol mi lakunk, megáldja az isten, Védve leszen tüztil, véstül, védve minden izben. Ha onyhébbén fú a szellő, lég balzsamát iszsa, Viszont-látás örömevel térünk újra vissza... Ég veletek mostan!

A csalogány utóljára iszik a berekből: Ég veletek, tiszta habok, bűvös dala zendül. Enyhületet nyújtottatok étellel-itallal... Megköszöntem mindannyiszor fenszárnyaló dallal. De fáradtak vagytok, immár pihenőre dőltek. Ébredésor legyzen annál teljesebb gyönyörtök. Mi madarak egy sokáig nem várhatunk itten, Az álmodó kertesek majd védi addig isten... Ég veletek mostan!

Az ablakba még a fecske betekint bucsúra: Ég veletek, jó fiúcska, el kell válnunk újra. Kis ablakod felett rakék az ereszen fészket, Kicsinyeim mindkora te örömmel nézted; És szívesen elhallgatod csicseregésem reggel; Bőke-törön tűzhelyemről kezde soh'sem vert el. Övjön azért a jó isten titeket is szintén. Ha nyomor sujt, ha öröm ér, kívánom őszintén... Ég veletek mostan!

A ludak dala.

— Harder. —

Mit viselünk ruházatul mi ludak?

Gi-ga-gak.
Mezitláb járunk szünetlen,
Hófehér toll-öltözetenben.
Gi-ga-gak.
Nincs több ruhánk, csak egy frakk.

És mit kapunk eledelül mi ludak?

Gi-ga-gak.
Nyáron meggyünk a ligetbe,
Télen étet pórneműcsökkel.
Gi-ga-gak.
Eunünk teli zsákkal ad.

Hát bor gyantsút valj' mi iszunk, mi ludak?

Gi-ga-gak.
A legjobb bort mi isszuk ám,
És ez ludak bora csupán,
Gi-ga-gak.
Erős, mint rum és arak.

Milyen nyelven beszélgetünk mi ludak?

Gi-ga-gak.
Mi beszélünk több nyelven is,
Latinul is, görögül is,
Gi-ga-gak.
Közünk tudós sok akad.

S mit csinálunk Márton-napkor mi ludak?

Gi-ga-gak.
Kiemlünk a lúdólból,
S dús ünnepre ebadoul,
Gi-ga-gak.
Kicsavarják nyakunkat.

Závodszy Károly.

Multak emléke.

A „Vásárhelyi Közlöny” Déry Mihály pest-rókus-kórházi lelkésznek egy magánlevélét közli, melyben Déry elsorolja azon 1849-diki vértanúk névsorát, kiknek hulláit vasas lovas fedezet alatt, szeméthordó koszikon a pesti Rókus-kórházba szállított megengedték.

Ezek: az 1849. aug. 14-én agyonlötvetett Hübner János timár, Havelka János timár, Varga Mihály szűcs, Gáncs Pál szűcs, Uitz Ignác kő-műves, mind Sz.-Fehérvárról, és Kuzsok Mihály kecskeméti kovácsmester.

Továbbá a szept. 7-én agyonlötvetett Streith Miklós boglári (Fehérvári) róm. kath. plebánus. 1849. okt. 6-án gróf Batthyány Lajos miniszter-lők.

1849. okt. 10-én felakasztattak és az Újépü-létekből behozattak: Csányi László miniszter és b. Jeszenski János kormánybiztos.

1849. okt. 24-én felakasztattak és az Újépü-létekből behozattak: b. Perényi Zsigmond a főrendi-ház elnöke, Csernus Manó pénzügyi tanácsos és Szaozay Imre képviselő.

Déry még a következők-t jegyzi meg:

„Az elősoroltak közül báró Jeszenski János hullája a család kívánsága szerint Lenhossék tanár ur által bebalzsamoztatván, elakariszt végett el-szállítottatott. Gróf Batthyány Lajos hullája pedig október 6-án éjjel általam beszenteltetvén, a pesti szent Ferenczok boldog emlékü zárdafüvékének szíves beleegyezésével, még ugyanazon éjjel, a szent Ferenczok kriptájába lön áthelyezve; és pedig az akkori általános rémület és fájdalom miatt csak ideiglenesen, vagyis oly szándékkal, hogy kedvezőbb idők beálltával a Batthyányak birtokán levő családi sírboltba fog átszállítottai. Azonban, az évek mindig komorabb-komorabb alakban váltván föl egymást, a grófi család tanácsosabbnak vélte a hullát a Ferenczok kriptájá-ban hagyni.

„A többiek hullái mind a pesti közsérkertben lettek elhelyezve. Ama rémidőben, az egyházi szertartásokat csak nagy csnűben és évi időben lehetett elvégezni. A szomszédságban levő hazafi-érzésű lakók bátrabbjai közül titokban mindig számosan jelentek meg a végső gyászszületelnél, kik velem együtt sírva és zokogva rebegték el áhítatos imájokat.”

Pesti életkép.

A konstábler.

Ugy állanak ott az utcasarkon, mintha valaki napszámba állította volna őket oda. Az az önéret, hogy őket a „drabantok”-nál minden isten terem-tése különb embereknek tartja, — a minthogy igaz is, némi symbolikus komolyabb magartásban nyilvánul.

Már az igaz, hogy „tekintélyes” gyerekek, és mind viseltre és állapotra, mind hivatalos tekin-télyre való nézést igen előnyösen különböznek azon kipucolt kupa, kisuvixolt hegyes bujász megviselt kútágasoktól, a kiknek egyedül gondja csak az volt, hogy egyetlen „lalinánt”-ot el ne szalaszszanak megszalutéroztatlanul; a kik tudtak csak gorombáskodni azokkal, a kik féltek tőlök és meghunyászkodni azon gazemberek előtt, a kik rájuk mertek ijesztetni, s a kiktől bátran hajba kap-hattak zöldséges köfők és lophatta ol a vászot szuster kölyök a „Frau Nani” asztaláról a per-czet, vagy gorombáskodhatott kedvére mindonféle nyelven aesthosisok flakker a fizető közbánséggel.

Az ő idejök alatt jó dolga volt mindenkinek, a kit az isten jó lábakkal, hosszú kezekkel és nyelvel, s a „nervus rerum” félelkebb pedig nagy-on mostohán áldott meg a végzet; a piaczkokon a nagy nyelvű köfők, a csirkefogó enhanczok, a tolongásokban pedig a zsebvágo hönfutóknak állott a világ. Drabant bácsi nem sok vizet zavart, s legfőlebb maga is jöttül röhögött egy-egy veszo-kedeti mas-inaszon.

Bozzeg nem oda Buda, mióta a vén butorokat ujak pótolják.

„Kofa asszonyosságok” *) egymással békében vannak s nem kapkodják el uri rovók elő kilencz óra előtt az apróságokat a kecskeméti sírkész-ekből; fiakkerek nem hajtának lóhalálba, a pesesob utczákban s nem csinálnak — hangos — veszett gonosz vicczeket azokra, a kiktől csak egy hatos borralalót kapnak; gamin gyerek kotródik az utból, suszterinas nem fűtyül es koncert-áriákat, mert ott áll az utcasarkon a „magyar konstábler” fehértollas Kossuth kalappal, tekintélyt adó kör-szakkállal, a miknek látára fél lábra áll, a kibén anayi gonosz indulat van, mint egy kis köröm.

Akárki mit beszéljen a fénye: katona-gombról, csináljon vicczet az „unifórnis”-ra, az örök igaz-ság marad, hogy a katona-nál, ha nem is egész, de legalább is fél ember szímet a ruha tesz ki. Top-rongyos sereg látásra bátoraságot kap a gyáva ellenség is, míg a fényes gomb és tiszta egyenruha az első pillanatban rendszeren imponál.

Ha valahol, úgy áll az a rendőrségnél. Egy híres zsvány élményéből, — egy uram-bátyám, ki annak idején a sedriánok tábláról volt — azt jegyezte meg, hogy a futó botyár a „pusztázó”-val szembe áll. — a „vármegye legény”-nyel már meggondolja magát és a „zsandár” előtt megszalad. A ruha szerint tétőkezozi magát és becsüli föl az ellen erejét. S egy nagyon rút szokása, de talá-lóbb név, hogy hibája van a mi alsó osztályu népünknek, hogy az osztályunkból kikerülő ren-dőroknak épen nem engedelmesséked, sőt acutásban nem egyszer megakadályozza, s ha kihágásoknál a rendőr kötelessége és jogánál fogva közbe-lép,

*) Szegedi alkotmányos műzól.

TÁRHÁZ.

Irodalom és művészet.

(Batthyány-émlék.) A Batthyány Lajosnak állított emlékre, az e célra alakult bizottság által hirdettet pályázat folytán, a határnap f. é. június 30-ig követhető tervrajzok és minták küldtek be: I) „Isten áldd meg a magyart” jellegével 4 db. rajz; II) A „Dulce et decorum est pro patria mori” jellegével 1 db. rajz; III) Schickendantz nével 3 db. rajz; IV) „Elhunytanak legjobbjaink a hosszú harc alatt” jellegével 2 db. rajz s 1 minta; V) „Dulce et decorum pro patria mori” jellegével 1 rajz; V. D) „Der Gedanke concurrirt” jellegével 1 rajz; B) „Dulce et decorum est pro patria mori” jellegével 2 db. rajz; VI) „Hazánk vértanújának” jellegével 6 db. rajz; VII) ifj. B. Vay Miklós nével 2 db. rajz s 1 szoborminta; VIII) „1848” számmal egy keretes rajz; IX) Alexi E. nével szobor-minta; X) Halász Gy. nével 1 mauzóleum s 1 szobor-minta. E rajzok és minták a képzőművészeti-társulat helyiségeiben (Akadémia-palota) vannak közszemlére kiállítva. A díjakat a képzőművészeti-társulat által alakított bíráló-bizottság ítéli oda.

(A Kisfaludy-társaság év-lapjai-ból) megjelent az új folyam IV. kötet. Az 1867/8 és 1868/9-diki év társulati közléseit s dolgozatait foglalja magában. Van benne két elnöki beszéd B. Greguss Zsigmondtól és Toldy Ferencztől, két titkári jelentés Gregusstól, jelentések, pályahirdetések, társulati beszédek s az „Irodalmi munkálatok” sorában 27 munka: emlékbeszédek Zichy Antaltól Bercey és Lévy Józseftől Tompa felett, szépírói értekezések Szász Károly, Bartalus István, Arany László, Szeberényi Lajos, Frankenburg, Szilády Áron, Dux Adolf, Greguss Ágost, P. Szathmáry Károly, Zichy Antal, Horváth Mihály, Greguss Gyula, Györi Vilmos és Meliati Gusztáv tollából; verses művek Dalmady Győzöttől, Gyulai Páltól, Arany Lászlótól, Tarkányitól (Kloptock „Messias”-ából), Szász Károlytól és Komócsytól (megdicsért szatíra); beszély Abonyi Lajostól, s történeti rajz (Zrinyi Ilona) Horváth Mihálytól. Az 50 ivre terjedő vaskos kötet könyvrusai uton is kapható 4 ftjával. — A társaság kiadványai közül jelenleg sajtó alatt vannak: Pákh Albert humoros életképei (a pártolók számára), a Shakespeare-kiadás XVI-dik kötete („V-dik Henrik”-kel és „VI. Henrik” első részével), s „Magyar-orosz népdalok” fordítá Fincieky Mihály.

(Gyulai Pál novellája német nyelven.) A nagy német közönség s a mi kitűnőbb íróink munkáira is mindinkább kiterjeszti figyelmét. Legközelebb ismét Gyulai Pál jeles írók egyik sikerült novellája jelent meg önálló füzetben a „Leipzig-i Universal Bibliothek” című nagy gyűjteményben, mely a német és külföldi írók legjobb műveit ölel és szép kiadásokban adja át a német közönségnek. A novellák címe: „Ein alter Schauspieler.” Gyulai már 16 év előtt írta, s tette közzé. „A vén színész” cím alatt a „Losonczy Phönix”-ben. Fordító a novellához Gyulai rövid életrajzát is mellékelte, s találóan rekesztette be azt Heine következő szavaival: „Nennt man den besten Namen, so wird auch der seine genannt.”

(Dr. Engel Józsefnek) a Kolozsvártól közelebb elhunyt akadémiai tagnak hagyatéka nyelvi és magyar nyelvgyöközavairól szóló nagy nyelvészeti műve van. E mű a „M. Polg.” szerint Engel mintegy két évtizedes munkásságának gyümölcse.

(Mentovich Ferencz) „Uj világnézet” című művére Marosvásárhelyt Imreh Sándor nyomdájára előfizetést hirdet. E munka már egyszer ki volt nyomva, de a rendőreg akkor lefoglalta s a példányokat megsemmisítette. Mentovich most újra kiadja. Egy példány ára 1 ft. Az előfizetési pénz M.-Vásárhelyre küldendő aug. 10-ig.

(Fiumei emlékek) cím alatt Károly Gy. H. közzétette utirajzait a magyar tengervidék és Velenczében a magyar orvosok és természetvizsgálók XIV. nagygyűlésének alkalmából. A 12 ivnyi kis mű, mely eléggé érdekesen van írva, szerző saját kiadásában jelent meg, s postai utánvét, vagy utalvány melletti megrendeléssel 1 frttért kapható nála Kassán.

(Pap Gábor lelkész) jelenti, hogy költemé-

nyei megjelenévé, egy kötet egy frtjával nála Vilyonyán (u. p. Veszprém) rendelhető meg. (A komlótermelés kézikönyvére) a földmívelés, ipar és kereskedelmi miniszterium által hirdettet pályázatnál a 300 ft jutalmat a bérckezett 9 pályamunka közül legjobbnak talált. „Itéljétek felettem... szörény erővel bár, de mégis itt vagyok” jellegűnek ítéltek oda; szerzőjeül Papi Balogh Péter a debreczeni gazd. tanítézet volt igazgatója tünt ki.

Sz. J. (Hírlapirodalom.) Ujjában a követhető lapok kezdetéig meg pályájakat: Themis. Egyetemes jogi közlöny. I. évf. Kiadó-tulajdonos: Rudnyánszky A. Szerkesztő: Dr. Siegmund Vilmos. Nyomatik a kiadó nyomdájában Pesten. — Megjelenik minden keiden 4-rét egy, másfél, a szűkséghez képest két even is. Előfizetési ára negyedévre 2 frt, félévre 4 frt, egész évre 8 frt. (Keletkezett 1870. jul. 5-én.) Nagyvárad. Társadalmi, kereskedelmi és gazdasági napilap. I. évf. Kiadó-tulajdonos Hügel Ottó. Szerk. Batta-szki Lajos. Nyomatik a kiadónál Nagyváradon. — Megjelenik vasárnap és ünnepek utáni napokat kivéve naponta, kis 4-rét féliven. Előfizetési ára egész évre 8 frt, félévre 4 frt, negyedévre 2 frt. (Keletkezett 1870. jul. 3-án.)

Közintézetek, egyetek.

(Kisfaludy-társaság.) A szünidő előtti utolsó ülés, mely ezuttal június végéről július 6-dikára költözött át, Gyulai Pál elnökléte alatt Greguss Ágost nyitotta meg, bemutatva rövid ismertető szavakkal Deák Farkas értekezését „A hős-költeményekről.” Az értekező egy futó pillantást vetve a világirodalom hős-költeményeire, igyekszik kimutatni, mily rang illeti azok között a magyar irodalom eposzait, s különösen Zrinyi Miklós és Arany János műveit. — Utána Zichy Antal olvasa Horatius első szatyrájának (Qui fit Moeccenas...) által eszközölt fordítását. Azután Rákosi Jenő olvasott fel Torkos Lászlótól egy meglehetősen terjedelmes költeményt, melynek címe: „Atyai ábrándok.” Még 4-ik felolvasás is következett. Vadnai Károly mutatott be egy ismertető cikket Erdő Harrach Bélától, „A persa Voltaire” cím alatt. Így nevezi az író Omer Khejam persá költőt, a ki Mahmud sultán korában élt egy időben Firduszival, s irányára nézve a legcynikusabb, iszákosabb és vallástagadóbb költő a persák között, a hol pedig az ilyen irány nem volt ritkaság többek közt:

Bort inni és vigadomni, elvem ez; Tévelyt, vallást megtagadni hitem ez.

E felolvasások után a folyó ügyek s a jelentések követhettek, melyek közül megemlítjük, hogy Stein Náthán 1000 frttal, Giezey Sámuel 100 frttal, Apáthy István 200 frttal az alapítók sorába léptek. Végül Gyulai mint elnök derült szavakkal búcsút vett a társaságtól, jó kedvet s egészséget kívánva a következő nyári szünidőre. (Az országos iparegyesület) közgyűlésén tulnyomó szavazattöbbséggel Weninger Vincze választatot meg az egyesület elnökéül Szentkirályi Mór ellenében. A másodalelnöki hely szintén megürülvén, arra dr. Szabóky A. ellenében szintén feltűnő nagy szavazattöbbséggel Keleti Károly osztálytanácsos választatot meg.

Egyház és iskola.

(A vallás- és közoktatási miniszter) előterjesztésére a király Hilloczy Béla, moson- és sopronmegyei ideiglenes tanfelügyelőt Esztergom, Komárom, Győr-érmentékbe rendes tanfelügyelővé, és Ballagi Károly, vas megyei másodtanfelügyelőt Moson- és Sopronmegyékbe első tanfelügyelővé; továbbá Szeremley Lajos hunyad- és zarándmegyei, és Réthi Lajos felső-fejérmegyei, Fogarasz- és Brassó-vidéki ideiglenes tanfelügyelőket, ugyanezen megyékbe rendes tanfelügyelőkké nevezte ki, és mindezen kinevezettek részére a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

(Tanárkönevezése.) A vallás- és közoktatásügyi miniszter, Zierer Géza pozsonyi kath. főgymnasiumi idegl. rajztanító, rendes rajztanár; Vutkovics Sándor a pozsonyi kath. főgymnasiumhoz rendes tanár; Klimkovics Ferenczet a pesti kir. kath. főgymnasiumhoz rendes rajztanár; dr. Balázs Ferenczet a nagy-szebeni államfőgymnasiumhoz rendes tanár; Maszák Hugót a budai állami férfitanító-, Nagy F. Károlyt

pedig a budai állami tanító-önképezdehez rajz s szépírás tanítóvá ideiglenesen kinevezte. (A kolozs-monostori országos gazdasági tanintézethez) a vegytan tanárává Tuba Lajos magyargyar-óvári segédtanárt, a növénytermelés tanárává Vörös Sándort, segédtanárá pedig Kertész György nagy-bányai erdőgyakornokot nevezte ki a földmívelési miniszter.

(A szatmár-németi helv. hitv. gymnasiumban) a második tanfélévi nyilvános vizsgálatok f. évi július 25-ikétől 30-ikáig fogtak megtartatni, az I-ső osztályon kezdve, naponként; vizsgálati órák d. e. 7-10 és d. u. 4-6 óráig. Július 31-én délelőtt pedig az intézet egyetemes pártfogósága tartandja meg évről-évre vizsgálatát.

(A siket-némák intézetében Vácson,) a nyilvános vizsgálat augusztus 1-ső napjának délelőtti óráiban fog megtartatni; kezdetét veendő 9 órakor. — Az intézet igazgatója.

Közlekedés.

(A pisiki-petrozsényi vasutról) ezt írják: A vonal legnagyobb építménye Krivádia és Benyicza közt van. Itt van a merisori nagyszűrés vasút, melynek falai 14 öl magasak. A hid maga 10 öl széles nyílással bír. Ezen vonalon 8 alagút követi egymást, az első 60, a második 40, a harmadik 13, a negyedik 30, az ötödik 15, a hatodik 67, a hetedik 83 s a nyolcadik 330 öl hosszú. Mind a nyolc alagút ezen rövid vonalon két állomás között fekszik.

(Gőzhajó a Maroson.) Gözdihőjének nevezi egy tudósító, oly piziny. Ez „Erzsébet” nevű hajócska tulajdonosa Grün marosújvári sóbőrő, ki a járművet Angliában készíttette, hogy vele a Marost bejárja, s megvizsgálja, ha vajjon nem lehetne-e a sószállítás Erdély közepéből egész a Tiszáig gőzös segélyvel eszközölni. Az „Erzsébet” a héten tette próba-utját a Dunán, s meggyőződéssel felelt meg a próba-utján 18, egész gőzmozgól pedig 10 percz alatt haladt egy angol mérőföldet.

(Széchenyi Ödön gróf) ismét egy új vállalat életbeültetésével foglalkozik. Ugyanis több tőkepénzes társaságban vaspályát szándékozik vezetni a Mont-Warchington-rendszer, a budai Svábhegy aljától, ezen és a zugligeten keresztül a Laszlowzsky-villáig és vissza. A tervezett pálya üzlete nem szorítkoznék csupán a nyári időszakra, mivel télen át építési anyagok-, kö- és faszállításra is alkalmazható lenne.

Balesetek, elemi csapások.

(Égő hölgy.) Hefőn d. u. egy nehéz selyemruhában öltözött asszonyt sietett a gőzsiló felé; közel az alagúthoz ruhája — valószínűleg egy eldobott szivarvégétől tüzet fogva, egyszerűen csak lángba borult. Az alagút igazgatója, Pongrácz K. hirtelen odaszaladt a hölgyhöz s lerántotta róla a nehéz selyemruhát saját kabátjával takarván be. A hölgy elájult, de sebei nem veszélyesek.

(Zsela Mihály napszámos) a Muzéum-utczában épülő Zichy-féle ház első emeleti emelvényéről, melyen ittas állapotban felment, alvásban keddén este leesett s azonnal meghalt. Három gyermekét hagyott hátra.

(Vizbefúlések.) A meleg napok megkínálják áldozataikat. Oly sokan keresik most fel a hideg fürdőt, a Duna habjait, és sokan oly vigyázatlanul, hogy nem esoda, ha egyszerre három vízbefúléstől tesztünk jelentést. Fűrés közben a Dunába halt az óbudai katonai ruhabizottság egy legénye; Kucser Ferencz realiskolai tanuló és Rott Lajos zsákhordó. — Ezenkívül öngyilkossági kísérlet is történt. Ujváry Sándor budai kárpitos feltéknységéből a lánchídról a Dunába ugrott, hogy magát beleélje. A budai partról azonnal elindult három kormányos s szerencsésen megélve kifogta a szerelmes kárpitost. A hideg fürdő valószínűleg használt neki.

(Konstantinápolyban) e hó 11-kén ismét nagy tűzvész volt, mely 1500 házat elhamvasztott.

Mi ujság?

(Hadizenet.) Jul. 15-kén a francia kormány kijelentette, hogy Poroszországnak már megüzente a háborút.

tíz esetben kilencszer — rendezőnek fogják pártját. Sokan mondják, hogy a „zsandárok” és a félelmetes „policzák”-okkal szemben soha, vagy csak nagyon ritkán történt, s oka volt, mert a rendőröknek tiltva volt a köznépi bizalmaskodás és azok nem komázhatván velök, megszokták a rendőrt nem „sógornak” vagy „Péter bácsinak”, hanem „a rend- és csend őreinek” tekinteni.

Sokszor szeretünk Angolországra és különösen rendészetre hivatkozni; nézzük meg egy kicsit azokat a fekete köpenyes komoly alakokat, a kiket „constabler”-eknek neveznek; azok kész szolgálói a közönségnek, de nem pajtásai a Szent Heverdel lovagjainak. Van is azoknak tekintélye az utcai közönség, de a polgárok előtt is.

Haj, de messze még odáig... Azt akartuk mondani, hogy a mi pesti konstáblereinknek mind csinos és rendes öltözete, mind komoly magatartása sokkal egészségesebb jelenség, mint a régi nagy bakancs darabontusoké.

Mint egy őrszem áll a maga helyén a konstáblér s iparkodik, hogy keze és szeme ügyét mi se kerülje el, a mi nem egy főváros utcajára való; nem áll össze pék-inasokkal diskurálgatni; azt mondják, hogy egy a darabontus is tudtak. Haragszanak is ezért rájuk a régiek kiadású „közzegek” s mert másképp nem igen árthatnak nekik, elnevezték őket „magyar policzák”-nak, azt a kis manganátát meg oldalukon „fogpiszkáló”-nak, s a hol szerét tehetik, olyan büszkén mennek el előttük, hogy ha egy nem kívánna a becsület, bizon nem is köszönnének nekik.

Büszke is erre az irigységre a konstáblér, s mikor a multró egytől azt kérdezte valaki, hogy mi különbség van közöttük és a drabant között? — azt felelte rá nagy önzérettel: „Haj, sok különbség van! Ha a drabant „arredál” valakit, rapportra kell mennie, mi pedig csak írásban teszünk jelentést.”

Annyi áll, hogy haladás van a kettő közt és egyáltalán Thaisz főkapitányunk szép érdemei vannak a városi rendészet javítása körül; attól azonban még egy kicsikét távol vagyunk, hogy hopton mondjunk, — nem esvén pedig egészen kétségbe azon, hogy már egyszer nálunk is valami jó meg ne gyökerezhetnék.

Varga János.

Egyveleg.

(Bismarck népszerűsége.) A porosz miniszterelnök egyik életírója Hezel, ki Bismarck hős és egyéb tetteit kéjt rajongással írja le, népszerűségéről a következőket jegyzi föl: Tudva van, hogy Bismarck közkedességben áll az amerikai németek között. Több új város viseli ott az ő nevét, van egy Bismarck a Conchos partján Texasban, egy Bismarck a Missouri mellett, egy német kőcsináló Amerikában szép kis vágyont szerzett magának Bismarck-késével, német hajók a legtávolabbi partokra szállítják fekete-fehér piros lobogók alatt Bismarck nevét és képét. Eltérte való pezsgő-gyárosok Bismarck-Schönhausen-pezsögökkel nagyban versenyeznek a Veuve-Cluquot és más hires, francia nevű pezsgőkkel; s a dél franciaországi Cannestől Rügélwaldermündeig hátulsó Pomerániában, nyereszkedő fűrdőberők évenként nagy reklámot csapnak azon hirdetéssel, hogy: „Épen most béreltek itt szobákat Bismarck gróf számára.” Angol szokás szerint a Bismarck nevet keresztnevéül adják, sőt van egy kis leány, kinek keresztneve Vilma-Bismarck-Sadova, a kicsiny kisasszonyka 1866-ik július 3-kán született. Spanyolországban igen jelentősen a gyufa-skatulyák díszelge a Bismarck gróf és a királyi ura arcképe.

A kertészeknek van Bismarck-rózsájuk, s óriási Bismarck-eprók, a divat-világ pedig Bismarck-barna színt hord. E színt eredetileg cserebogárszínnek (hanneton) hívták. Van Bismarck-szivar is. Posen nagyszerűségben végre Carsy, Bogry, Budi és Zwierzchoslaw egyesült faluknak, saját

kívánságukra királyi parancsral engedett meg, hogy Bismarcksdorf nevet viselhesenek. Déli-Németországban egészen el van terjedve azon hiedelem, hogy mindent Bismarck csinál, még a spanyol forradalmat is, s hogy ő mindent kieszaközölhet, végre tán még a jó időt is. Mindazáltal az életíró azt a kérdést veti föl: népszerű-e Bismarck tulajdonképen? — s úgy találja, hogy világhíre dacára Bismarck a szó szoros értelmében nem népszerű; nem oly népszerű például, mint napjainkban Cavour és Garibaldi voltak Olaszországban. A poroszok vagy legalább a berliniek körülbelől úgy érzének iránta, mint a többi németiség Poroszország iránt. Nem szeretik, szívesen élcelgetnek is fölötte, de azért elismeréssel viseltetnek iránta, bámulják őt, s megadják neki magukat. A jelenkor legnagyobb államférfának tartják s büszkék reá, bár néha ugyancsak nyomja a nyakukat. Bismarck megtörhetlen varázst gyakorol a poroszokra, mióta a napoleoni politikával merészen szembezállt.

(A pécsi főgymnasiumi irodalmi kör) Csengery Antal tisztelebeli tagjává választá. Csengery ez alkalomból levelet intézett e körhöz, melyben többi között ezeket mondja: „Az ut, me-

tisztel meg bizalmával: szíves örömmel szorítom meg a felém nyújtott kezét. Jól esik lelkemnek, ha csak szellemileg is, ilyen körhöz tartozom.”

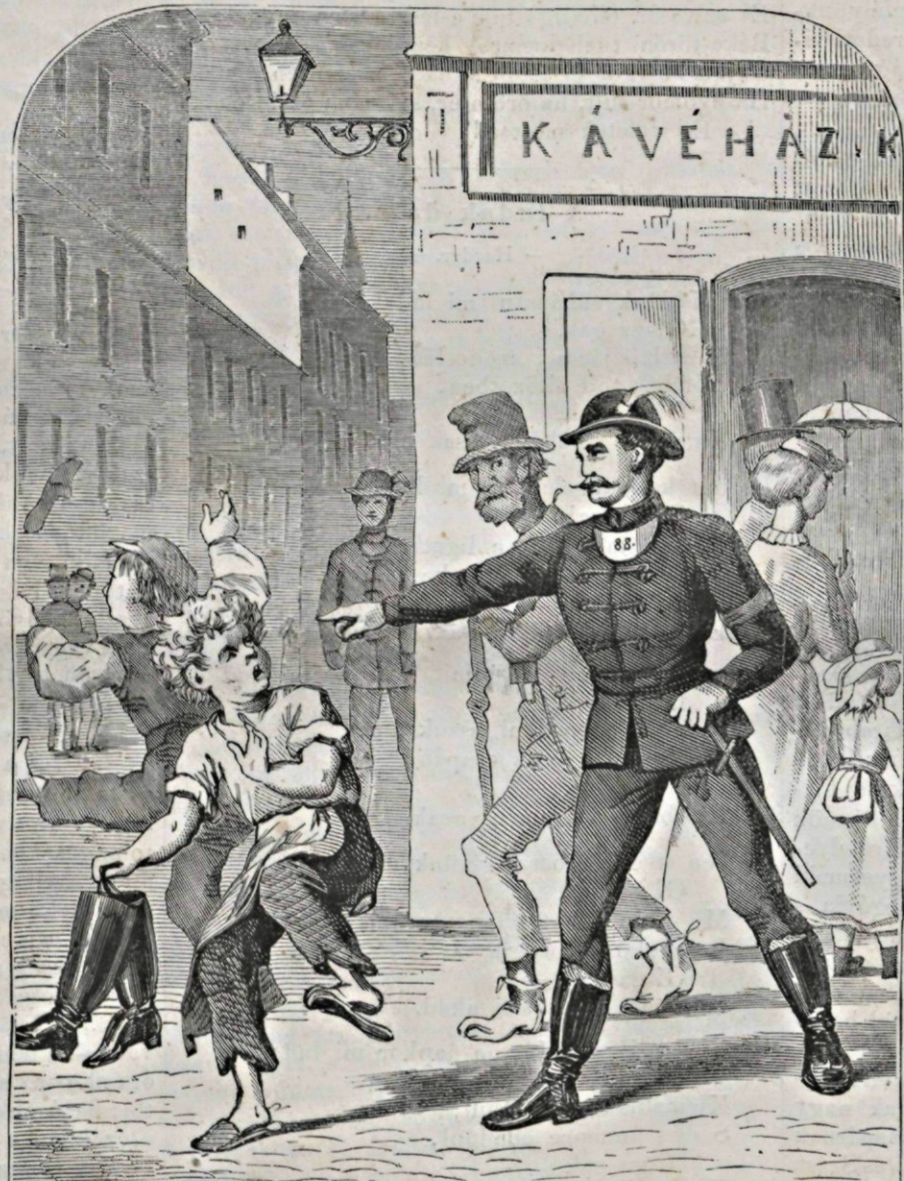
(Kivándorlók.) New-Yorkba május utolsó hetében 12,000 kivándorló érkezett Európából. Igen sokan vándorolnak ki folyvást Csehországból. Már városaik is vannak Amerikában, melyekben jól berendezett iskolákat állítottak. A templomokban cseh nyelven szónokolnak, a városi hivatalnokok törvénykezési nyelvül a csehét használják, s enyelvek hírlapok és időszaki iratok is jelennek meg.

(Az esőfellegek elűzése.) párisi lapok érdekes eszmecserét közöltek a Franciaországban uralkodó szárazság folytán. E lapok természetani megjegyzéseiket azon ismert körülményhez csatolva, miszerint a krími háborúk alkalmával észlelt tapasztalatok nyomán, minden nagyobborsztú ágyuzást esőzés követett, fölvetik azon kérdést: vajjon a légnek ilyeszerű erős és huzamos megárázkodtatása által nem lehetne-e az esőt a szűkséghez képest előidézni? Az okoskodás érdekes s a csocsemő pályát csak most levetni készülő meteorológia, ki tudja, nem fogja-e majd megfejteni a nagyfontosságú kérdést is sok egyébbel együtt, mi most még titok.

(Magyar liszt és gabna Skocziában.) Az edinburgi konzul egyik jelentésében többek közt írja: A Leithbe behozott 280,000 zsák liszt között mintegy 38,000 zsák magyar liszt is volt található s elvitatlanul, hogy a skót városokban a magyar lisztet felül helyezik minden más fajtán. Az edinburgi sütők azt felelik a drága kenyérrak fellett paaszakodó közönségnek, hogy ők kénytelenek magyar lisztet használni, mely jobb és erőteljes süteményt ad ugyan, de drágább is. Néhány hó óta egyik edinburgi malom, bizonyos Hay tulajdona s egy bécsi építész által építve, csupán magyar búzát őröl; 15 kőre jár s lisztje nagyon kedveltetik, bár a sütők jobbnak tartják a magyarországi őrletet. Most Glasgowban és Leithben is szándékoznak malomokat építeni a magyarországi rendszer szerint.

(Magyar és osztrák széna mustrák Franciaországban.) Franciaországban a kenyérvényeknek még roszabb a takarmányvénnyek állása, s minden oldalról gondoskodnak takarmány-bevitelről s küldettek próbakép Ausztriából és Magyarországból is egyes szállítmányok, melyek azonban a francia vévőket egyáltalában ki nem elégítik. Szerintük a magyar széna igen alacsony fokú rétművelésre mutat, tele van mindenféle virággal, gazzal s oly növényekkel, melyek semmi táperőt sem tartalmaznak. Csak úgy vonnék meg tehát, ha az árak igen olcsók volnának, de a vasutak nem hajlandók tetemes engedményekre.

(Hohenzollern Lipót hercegről.) ki jelenleg világhírűvé lett a spanyol trónra való kandidálás s az ebből keletkezett bonyodalom miatt — követhetőket írják: A herceg igen szeretőre méltó férfi. Lényében nyoma sincs a neve és kir. származására való büszkeségnek. Atyja öt szintyú, mint Károly és Antal testvéreit, szigorun nevelé. A katonai pályára léptek, de lényegesen más befolyások alatt, mint ezt a származásukbeli fiatal emberek tenni szokták. Lipót azonban, valami különös érdem nélkül, ezredességig vitte egy gárda ezredben. — A katonai dolgokban azonban soha sem telt kedve, s inkább a tudomány felé fordult. Bölcsészeti és történeti tanulmányai, melyekkel Düsseldorfban, Berlinben és Potsdamban nagy buzgalommal foglalkozott, visszatartoztaták sok oly szórakozás s vad mulatságtól, melyekben társainak kedve telt. A roppant gazdagság a fiuknak minden élvezetet megengedett; de ennek dacára egyszerű életmódjuk átalános ismeretes. A herceg Hohenzollern-család mérsékelt liberalis. Lipót hg. nem vett részt a 66-ki hadjáratban, mi jellemző. A legutolszor a múlt tavaszkor volt Bécsben. A spanyol trónjelöltséget alkalmasint már ekkor megbeszélték.

Pesti konstáblér. — (Zahoray János rajza.)

(A municipalis vita) legalább az általános tárgyalás a végéhez közeledik, a pénteki ülésen már a különböző indítvány beadó urak zárbeszédre került a sor, s a törvényjavaslatot általánosságban a többség előreláthatólag meg fogja szavazni. Az egyes részletek felett, jelesen a virilis szavazatok kérdésében élénk vita folyt a Deák-kör tagjai közt is, míg nem Szávy miniszter kijelenté, hogy ha a miniszterium e kérdésben kisebbségben maradna: becsülettel nem maradhatna a kormányon. A vitát e nyilatkozat után azonnal abba hagyták.

(A francia-porosz viszály) veszi most igénybe teljes mértékben a közfigyelmet egész Európában, s a harcias és békebébb hírek egymást váltják föl. Jul. 12-ki sürgönyök azt jelenték, hogy Párisban atalán kikörikülhetnek tartják a háborút; Berlinben Thiele, Bismarck helyettese a német követek előtt kijelenté, hogy a háboru 8 nap alatt kitör. — 13-án erősödött a remény a béke és megoldás iránt, Hohenzollern hg. a jelölt-ségről lemondott. — 14-én: Hohenzollern lemondása után a francia követ a porosz királytól garanciát követelt arra, hogy a Hohenzollern hg. oshetőleg jövendőben felmerülő jelöltségéhez sem fogja megengedést adni. A király erre nem akarta a francia követet elfogadni s azt üzenté neki hadseregével, hogy: „A porosz királynak, a francia követ irányában többé semmi mondani valója sincs.”

Andrássy miniszterelnök, gr. Csáky Tivadar és Horn interpellációja folytán, a képviselőház jul. 14-ki ülésén kijelenté, hogy Ausztria és Magyarország ezen felmerült kérdésében csak a béke fenntartása szempontjából van érdekelve (Általános helyeslés), s hogy a közös külügyminiszterium — az osztrák és magyar kormányval egyetértésben — ugy Berlinben, mint Párisban és Madridban kizárólagosan azon irányban hatott, mely leginkább mutatkozik alkalmasnak a béke fenntartására.

(Ludvigh János temetése) jul. 12-én d. u. nagy részvét mellett ment véghez. Jelen volt a képviselőház elnöke és számos tagja pártkülönb-ség nélkül, a miniszterek közül Rajner Pál, az el-hunyt számított társai közül Horváth Mihály, Ronay Jácint, a főváros több nevezetessége, az irodalom és művészetek számos képviselője sat. A koporsó felett, melyet az elhunyt legközelebbi rokonain, leányán és fián kívül a „Hon“ munkatársai álltak körül, Székács József mondott imát és beszédet. A színház előtt Várady Gábor tartott, a hazafi érdemeit méltató rövid beszédet, a sírnál pedig Hegedűs Sándor, a „Hon“ munkatárs szolt, elbucsuva a derék férfutól, kiben e lap nagyképzetségű munkását, a haza egyik leghűbb fiát veszé el. — Ludvigh arcképét és életrajzát közelebbi számunkban fogjuk közölni.

(Három nevezetes emlékü zászlószalaggal) gyarapodott a muzeum tára. A Damjanich vezetése alatt állott vitéz harmadik zászlóalj voltak s a táboronk neje mint keresztanya maga himzé azokat. A zászlóalj utóbbi parancsnoka Dobay Ágoston most a muzeum birtokába juttatá.

(Barna Nándor) nemzeti muzeumi őrségéd őri ozimet és rangot nyert.

(A „Magyar Polgár“-ban) olvassuk: Az erdélyi muzeumkert egy ép oly birtok, mint tudvá-gyó vendégének tetszett Brassai Sámuel, muz. igaz-gató kifüggesztett thermometerét elhódítani. Brassai megbízásából figyelmeztetjük a szives hódítót, hogy az elecent thermometer appertinentiái az igazgató ur kezét közt vannak, ki azokat a hódítási vágy kielégítése végett nem kész átengedni, s így a hiányos, s kiegészítésre reményt nem nyújtó hódítvány a konfiskáló urra nézve használve-hetlen. Ha használható eszközre van meteorologi-ai észleletetnél szükségese, ne átálja a hódítványt átengedni Brassainak, ki azt komplet thermome-terrel vagy készpénzzel szivesen visszaváltja. A szives tolvaj ezenfelül hírlapi „nyilt elismerése“ is számíthat.

(Az Orczy-kertben) vasárnap d. e. 10 óra-kor gyilkosság történt. Egy ismeretlen egyén tá-madott meg két ott alvó ferenczvárosi lakost s az egyiknek négy sebet vágott késével bal oldalán, hogy rögtön szörnyet halt. Társa gyengébb sebet kapott. A zajra felriadt sétálók aztán elfogták a gyilkost, Rudner János nevű csavargó gyári munkást s most a törvényszék előtt áll.

(Egy öngyilkos.) Hétfőn egy tisztessége-sen öltözött úriember szállott be Budán a „Deb-reczen város“—hoz czimzett fogadóba s bezárkóz-ván agyonlőtte magát. A szerencsétlen a következő tartalmu levelet hagyta az asztalon: „Novem Schu-bert Frigyes, születtem 1827-ben Pozsonyban. Irnok voltam s öngyilkosomnak oka: jogos pö-römnek elvesztése. Kibékültem istenemmel, a ko-porsómat feleségem fogja kifizetni“ — A városi kapitányság azonnal táviratozott Pozsonyba.

(Öngyilkosok.) Péck Ferdinánd aranymű-ves, nos és két gyermek atyja, kedden kártyavesz-teségei következtében, mérget ivott s oly nagy adagban, hogy az orvosi segély nem menthető meg. — A Dunából egy férfi hullát fogtak ki; jobb kezében lánchídjegyet találtak, s ebből tünt ki, hogy öngyilkos és a lánchídról ugrott be a vízbe.

(Halálhírek.) A budai tébolydában szom-baton hunyt el Kondor Lajos, ki valaha híros jurátus volt, majd honvédtiszt lett, később ügyvéd s pestmegyei szolgabíró. Ez utóbbi állomását kel-lemetlenségek miatt kellett elhagynia, s nemskára elmezarba esett. Egyideig politikai lapokba szerb és horvát lapokról szemléket irt, élesen po-lemizálva a különhuzó törekvések ellen. — A hét folytán ismét két pesti ügyvéd halt meg: Bor-csányi János, ki országgyűlési képviselő is volt, és Kár Mátys. — A vidékről két buzgó néptanító haláláról értesülünk: az alsó-baranya-bácsi reform. egyházmegyei tanítók veteránja Nagy Szabó Ká-roly, miután a 84-ik közbizsgát letette növen-dékeivel, tüdőorvadásban, — mely nem ritka tanítónak oltja ki élte fákllyját — 5 heti beteges-kesés után elhunyt; Nagy-Körösön Varga József buzgó és szorgalmas néptanító halt meg, alig 36 éves korában. — Tolnamegyei Gyöngk közönségét s vidékét nagy veszteség érte: köztisztletű s szer-etett orvosa, dr. Kenessey Elek f. hó 5-kén este, szélhűdés következtében, 48-dik évében munkás életének meghalt. — Biró Pál, Kolozs megye tör-vényszékének főbírája egyetlen, 16 éves leányát: Paulinát veszé el f. hó 7-én. — Papp János aradmegyei másodtanfolygóló hirtelen meghalt.

A nagy hőségben lakására érkezvén, néhány po-hár hideg vízzel magát meglocsolta, s az ép, teljes férfierejében levő férfit szélhűdés érte egy perc-z mulva halott volt. Az „Aiföld“ szorint a legintelli-gensebb románok közé tartozott, ki perczig sem szűnt a magyar hazának hí polgára lenni, miért a fanatikus nemzetiségektől folyton gyűlöltetett. — Máramarosból egy szép reményű ifju, Bilkei Górzó Emil elhunytáról vetünk tudósítást.

Adakozás a honvéd-menházra.
„A Vasárnapi Ujság“ szerkesztőségéhez be-küldetett:
Polgárról (Biharmegyéből) Tóth Albert tiszt-tartó gyűjtése Polgáron és Csobajon, össz. 60 ft. 80 kr. — Ez összeghez járultak:
Polgáron Vindisch József 10 ft, Tóth Albert 4 ft, Tóth-Serky Juliánna 1 ft. özv. Serky Istváné 1 ft, Szédler János 1 ft, Köszler Lajos 2 ft, Horváth János 1 ft, Weisz Móríc 30 kr, Pfretschner Frigyes 1 ft, Weinstein Abraham 50 kr, Szűcs Bertalan 2 ft, Eisenberger Mihály 1 ft, Rosenfeld Zsigmond 50 kr, Belek Ignáz 50 kr, Liszner Sámuel 50 kr, Lipsák István 50 kr, Polonkay Gábor 1 ft, Suhajda József 1 ft, Auszterlicz Dávid 2 ft, Grossman Soma 1 ft, Suhajda Antal 30 kr, Kőcsiz József 50 kr, Földi András 1 ft, Hegedűs Gyula 50 kr, Rohay László 50 kr, Munk Károly 2 ft, Vassz Adolf 30 kr, Kupperstein Móríc 40 kr, J. Adler 20 kr, Weisz Jakab 1 ft, Herbst Sámuel 1 ft, Munk Ignáz 20 kr, Klein Jakab 30 kr, Klein Sándor 1 ft, Birta András 30 kr, Matkinczy 1 ft, Csomos Ferencz 1 ft, Flájsér Ferencz 2 ft. Csobajon az ital mérési jog árverezése

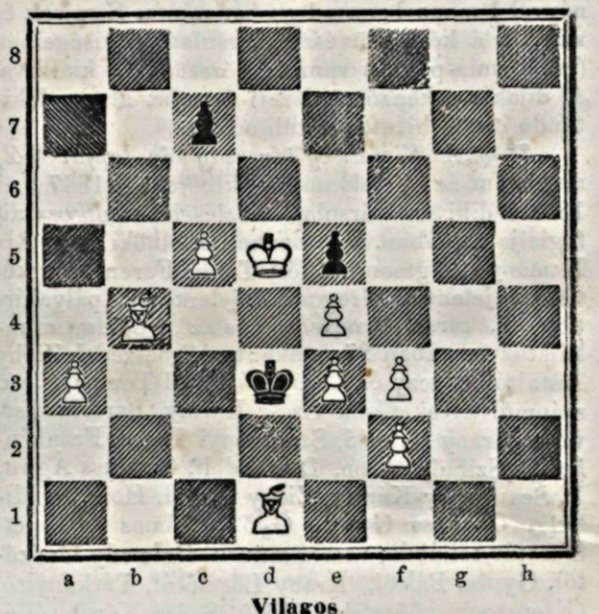
alkalmával adakoztak: Tóth Ged-on 3 ft, Keresztessy Ká-roly 1 ft, Stein Abris 1 ft, Stern Ignáz 2 ft, Müller Bernát 1 ft, Scheffer Móríc 1 ft, Simon József 1 ft, Gröz Endre 50 kr, Blak Jakab 1 ft, Stern Sámuel 1 ft, Stern Herman 1 ft, Stern Lévi Háni 2 ft.

Szerkesztői mondanivaló.

— P. A. „Egy ifju nőhöz.“ A technikában sok csin mutatkozik, de néhol e csin a szabatoság rovására esik. Különben az eszme fölötté ellapul e versben a sok és job-bára köznap reflexio miatt.
— J. A. „Vigasz.“ „Oh mint vártam.“ Gyöngö ki-séletek, tele tavasszal, virággal és fiatal diémetzettekkel.
— V. S. „A lelkiismeret.“ Beteg képzelődéssel irt hangzatos iresség.
— Laborcz-Volya. Ft. D. L. Az egyik kívánság a „V. U.“ legutóbbi számában már teljesítve volt. Az egyházi, nevezeteb kinevezéseket lapjaink „Egyház és iskola“ ro-vatában közöljük.
— München. M. G. A rajz megjött; nemskóra fel fogjuk használni. A levelet később kaptuk meg, minthogy Bécsbe válaszolhattunk volna rá.

SAKKJÁTÉK.

555-ik sz. f. — Kohtz és Kockelkorn-tól (Kölnben.)

Világos indul s a hatodik lépésre mattot mond.

Az 550-ik szám feladvány megfejtése. (Gold Samutól Kóvágó-Eörsön.)

Világos. Sötét.
1. Ba8—a5 Vei—a5:(a)
2. He4—f2 tetszés szerint.
3. V. ad mattot.
Világos. a) Sötét. b) Sötét.
1. 1. d6—d5(b) | 1. 1. Hb3—d4
2. Vf8—h3+2. Kg5—f4 | 2. He4—d6+ 2. Kf5—e5
3. Vh3—d3 mattot. | 3. Vf3—d5 mattot.
Helyesen fejtették meg: Vessprémben: Fülöp József. — **Harsantóban:** Gr. Pestetics Benno. — **Miskolcon:** Czentebe József. — **Jászvásáron:** Galambos István és László. — **A pesti sakk-kör.**

Nyilt-tér.

Megjelent és julius végéig előfizetési áron kapható:

„BENEDEK ALADÁR“

legújabb (4-ik kötet) költeményei.

A csinos és izletes kiállítású kötetre, mely Heckenast Gusztáv nyomdájában nyomtatott, julius végéig 1 fnyálval lehet megrendelést tenni; dísz-példány 2 ft. — Bolti ára magasabb leend. A könyv postai utánvét által is megrendelhető.

A megrendelések Aigner Lejós könyvkeres-kesésébe (váci-utca 18. sz.) küldendők.
Benedek Aladár összes költeményeit a legújabb-al együtt (4 kötet) a kitűzött határidő alatt 4 ft 80 kr. bolti ár helyett, 3 ft-től lehet megrendelni.

TARTALOM

A rapperswyli lengyel muzeum (képpel). — Dalok. — Egy árva fu. (Folyt.). — A Bathány-gyásznapely (két képpel). — A lélek tükre. — A gyermek-irodalom köréből. — Multak emléke. — Pesti életkép (képpel). — Egyveleg. — **Tarhaz:** Irodalom és művészet. — Közín-tézetek, egyletek. — Egyház és iskola. — Közlekedés. — Balesetek, elemi csapások. — Mi újság? — Adakozás a hon-védmenházra. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Nyilt-tér. — Heti naptár.

(Félelős szerkesztő: Nagy Miklos. (L. magyar-utca 21. sz.)

HIRDETÉSEK.

Lancaster-, Lefauchaux-vadászfegyvereket, revolvereket és uti-pisztolyokat a legnagyobb választékban ajánl

KISZELA KÁROLY, fegyvergyáros

Pesten, országot, a „Zrinyi“ kávéház átellenében.

- I. Percussiósfegyverek.**
1 egyszerű fegyver vascsővel 7 fttől 9 ftyig.
1 „ sodronycsővel 12 „ 14 „
1 duplafegyver vascsővel 13 „ 16 „
1 „ sodronycsővel 20 „ 24 „
1 „ damasztcsővel 25 „ 45 „
- II. Lefauchaux-fegyverek finom sodrony- és damasztcsővel.**
1 duplafegyver finom sodronycsővel s jó lakattal 40 fttől 45 ftyig.
1 „ finom sodronycsővel vésett kettőslakattal 50 „ — „
1 „ finom damasztcsővel vésett kettőslakattal 60 „ 70 „
1 „ egész finom damasztcsővel kettőslakattal csinos kiállítással 75 „ 85 „
- III. Egyszerű s dupla Lefauchaux-, salon- s hátultöltő-fegyverek.**
1 Flobert vagy salonfegyver 6 és 9 m/m 18 fttől 25 ftyig.
1 egyszerű hátultöltő-fegyver, kis csőbőléll 12 m/m hől-gyek vagy gyermekek számára 30 „ — „
1 dupla Lefauchaux-fegyver (ca. 24) hőlgyek vagy gyer-mek számára sodronycsővel s vésettél 48 „ 50 „
1 dupla Lefauchaux-fegyver egészen finom damasztcsővel s díszes vésettél 85 „ 95 „

IV. Saját gyártmányu Lefauchaux-fegyverek, a legfinomabb sodrony- s damasztcsővel Lefauchaux, Armand és Roux rendszerre.

- 1 duplafegyver legfinomabb sodronycsővel, egész finom munka, véste s arannyal kirakva 75 fttől 80 ftyig.
1 duplafegyver finom damasztcsővel, egész finom munka, véste s arannyal kirakva 90 „ 100 „
1 duplafegyver, damasztcsővel, legfinomabb munka, csino-san arannyal kirakva, díszes kiállítással 100 „ 140 „
1 duplafegyver, a legnagyobb szorgalommal kiállítva s gazdagon arannyal kirakva 150 „ 200 „

V. Lancaster duplafegyverek (központi gyuladással) legfinomabb damasztcsővel.
1 Lancaster duplafegyver, damasztcsővel, finom munka, véste aranyfelirattal 130 fttől 140 ftyig.

Vidéki megbízások az összeg bérmentes beküldése vagy utánvét mellett azonnal pontosan teljesítetnek.

Csomagolás legutányosabban számíttatik.

HETI-NAPTÁR.

Hónapi-és hetnap	Katholikus és protestans naptár	Görög-orosz naptár	Izraeliták naptára	N a p	H o l d		
				hossza	kél nyug.	hossza	kél nyug.
	Julius		Jun. (6)				
17 Vasár	B 6 Megvált. á.	B 5 Zobor	5 D 5 Athanáz				
18 Hétfő	Arnold, Kamilla	Rozina	6 Mat. Tamás	11 35 4 20 7 51	350 33 10 38 9 4		
19 Kedd	Paul. Vincze	Arzén, Aurel.	7 Prokóp	115 33 4 21 7 50	1 58 1 59 10 12		
20 Szerd.	Illés pr. Jer. & Illyés	8 Pongrácz	8 Eszter	116 30 4 22 7 49	14 31 11 20 11 15		
21 Csüt.	Dániel pr. Julia	Dániel	9 45 vértanu	117 27 4 23 7 48	26 31 11 20 11 15		
22 Pént.	Magdoln. Mária	Mária Magd.	10 Euphemia	118 24 4 24 7 47	37 34 54 regg.	1 16	
23 Szom.	Libór, Apoll.	Apollin.	11 Proklus	119 22 4 25 7 46	49 48 0 4 2 19		
			12 46 Sabb.	120 19 4 26 7 45	61 47 0 30 3 21		

Hold változása. ☾ Utolsó negyed 20-án 3 óra 33 perczkor délután.

Mindenkinek van szerencséje!! csak hogy azt kellően fel kell használni!

Nyolcz huzásra,

igen rövid idő alatt, azaz: folyó évi aug. hó 31-ig, és pedig:

Clary sorsjegyek	huzás	július 30-kán	főnyeremény	12,000 forint.
1860-diki sorsjegyek	"	augusztus 1-jén	"	300,000 "
Badeni sorsjegyek	"	" 31-kén	"	35,000 "

Valamint egyáltalán évenként 38 huzásban játszhatni minden ausztriai állam- s magánsorsjegyre már az első 10 ft. évnegyedes részlet befizetése után

játszó-társulatom

egy részletjegyre.

Csoportokban 20 részvevővel 10 évnegyedenkénti részletbefizetéssel 10 fjtával, vagy pedig 22 évnegyedenkénti részletbefizetéssel 5 fjtával; a teljes befizetés után az összes sorsjegyek árfolyam szerinti értéke a részvevők közt egyenlő arányban készpénzben fog szétosztani.

A sorsjegyek, egy itteni bankintézetnél vannak letelve. Bélyegdíj egyszerűenkorra 63 kr.

Megrendelések a vidékről még utánvét mellett is eszközöltenek.

Sorszuási listromok minden huzás után ingyért küldetnek meg.

Tlynemű társulatok alakítása óta nálam több mint 20,000 ft. nyertett meg, és fizetett ki az illető feleknek készpénzben.

854 (4-6)

PORGES LAJOS pénzváltó-üzlete

Pesten, Dorottya-utca 12-dik szám alatt a börze s Lloyd épület közelében.

Titkos

betegségeket

még makacs és üdült bajokat is egy kórórában, mint magán gyakorlat folytán több ezer betegnek legjobbnak bizonyult mód szerint, sokszor a nélkül, hogy a beteg hivatásában vagy életmódjában gatlattatnék, gyökeresen, biztosan és gyorsan gyógyít

Med. dr. Helfer Vilmos

Pest, király-utca 27. szám Medetz-házban, 1-ső emelet, délelőtt 7-9-ig, délután 1-4 óráig.

Díjazott levelekre azonnal választatnak, s kívánatra a gyógyszeres is megküldetnek.
823 (12-12)

Két tanuló

fölvétetik, mely legalább 2 latin vagy real osztályt végzett jó erkölcsű bizonyítványok ajánlata mellett

B-Gyarmaton, Aninger testvérek vaskereskedésbe és Omazta Tobias fűszerkereskedésbe. 864 (2-2)

838 (7-25)

HOFFMANN A.

karlsbadi porcellán-raktára

PESTEN,
bálvány-utca, Mocsonyi-féle házban,
ajánlja
a nagyérdemű közönségnek gazdag raktárát,
mindennemű
porcellán-edényeket,
valamint
étel-, kávé- és thea-készleteket
hat vagy tizenkét személyre
a legolcsóbb gyári áráért.
Kitűnő főző-edények chamott-földből.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten, (egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvárusnál kapható:

Gróf Cziráky Antal.

A magyar közjog alapvonalai.

Szerző nyomán írta

Hegedűs Lajos.

Második bővített kiadás. 1869. (8-rét. 400 lap.) Fűzve 2 forint.

Hatodik kiadás
(magyar nyelven harmadik).

A nemi élet titka s veszélyei.

Értekezések a nemzés és nemi betegségekről, az utóbbiak óv- és gyógy-módjairól. 801 (1-12)

Függelékkel a bujakói ragályosóról és Dr. Rodet, lyoni orvos ragályelleni legbiztosabb óvszeréről,

a férfi és női ivarszerek bonctani ábráival.
Ára: 1 ujforint.
Postán megküldve 10 krral több utánvétellel 46 krral több.
Megrendelhető szerzőtől következő cím alatt:

Dr. Eiber V. P.
Pesten, József-utca 66-ik számú saját házában.

Kutya-labdacsok,

Anglia leghíresebb állatorvosainak évok hosszú során tett tapasztalatai alapján, **Kwida Ferenc János** által készítve, **Korneuburgban;** kutya-betegség, vidáncz, nehézség, csúsz s a rendes kutya-betegségek ellen.

Biztos óvszer a veszély ellen.
Egy skatulya ára 30 kr.
Valódi minőségben kapható Pesten: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész úrnál, király-utca 7-dik szám. 847 (5-12)

Patkányok s egerek

leggyorsabb kiirtása

legbiztosabban eszközölhető, az ő Felsége I. Ferenc József császár által, egy kizárólagos szabadalommal kitüntetett patkány-méreggel gyertya alakban.

1 darab ára 50 kr.

Valódi kapható Pesten: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész úrnál, király-utca 7. sz. — Továbbá a birodalom legtöbb fő- és mezővárosaiban. 846 (5-8)

Helgoland tengeri fürdő.

Június 16-án veszi kezdetét egyidejűleg a fürdő-intézet megnyitásával a gőzhajózás, mely mint az Elbe, mint a Weser folyóból kiindulva tartja fenn rendes összeköttetését a szárazföld és Helgoland között s bezáratik október 14-én. — Ezen összeköttetés, két egyszerű tengeri vas gőzhajóval eszközöltenek, mely kizárólag személyszállításra épített 1865-ben fűrdöntások számára a legnagyobb kényelemmel berendezve, magában foglalnak díszes salonokat, külön választott női és magánkajutkákat, az ékezésre pedig — különös gond fordítottak.

A gőzhajózás igazgatóságai részéről, a következő menetrev állapított meg: Hamburgból Helgolandba a hamburg-amerikai nyalab-részvény-társaság gőzhajói tartják fenn a közlekedést.

Cuxhaven. Lührs J. A. kapitány vezetése alatt.

Június 16-tól július 16-ig minden hétfőn és csütörtökön.
Július 17-től szeptember 15-ig minden kedden, csütörtök és szombaton.
Szeptember 16-tól — 30-ig ismét minden hétfőn s csütörtökön.
Továbbá október 6 és 16-kán.

Indulás Hamburgból reggeli 10 órakor.
Helgolandból Hamburgba vissza, minden következő napon, de soha 7 óra előtt.
Ezen hajó, mely gyorsaságára nézve az Elbe folyó egy gőzöse által sem szárnyaltatott még túl, az egész utat 6-7 s az illetékes tengeri utat körülbelül 2 óra alatt teszi meg.
Bremerhaven Geestmünde-ből Helgolandba az északnémet Lloyd gőzhajója szállítja az utasokat.

Északitenger. Putscher J. kapitány vezérlete alatt.

Június 25-től július 9-ig minden kedden és szombaton.
Július 12-től szeptember 13-ig minden kedden, csütörtök és szombaton.
Szeptember 17-től október 1-ig ismét minden kedden és szombaton.
Továbbá szombaton október 8-án.

Helgolandból Bremerhaven-Geestmünde-be vissza minden reá következő napon, mégis megállapodva vasárnap Helgolandban.
Indulás Helgolandba a bremali első személyvonat megérkezése után; a visszameneteket aképp rendezvén be, — hogy a megérkezés idejékorán az áthaladó vasutvonatokkal összevágjon.

E hirdmény alkalmával legyen szabad még a következőket felmenteni: — kitűnő kedvezményezett; megemlítendő a többi közt szentana fűrdőhelyei, melyek minden időben, mint erősebb tengeri s mint gyengébb szik fűrdők a sziget mindkét oldalán egyaránt biztonságosan használhatók. Továbbá a szárazföldnek több mérföldnyi távolságra a tengeri speciális tulajdonai, — mely tudvalevőleg legfőbb befolyással van a tengeri fűrdők győzerejű hatóságára minden változatos befolyásoktól megóvatnak; minél fogva Helgoland, mint égjali gyógyfűrdő máris világhírré jutván, a legnagyobb részvételt karoltatik fel. Fris tehénásvó s mindennemű ásványvizekről a vidékbeli gyógy-szertár gondoskodik.

A társalgási ház gyönyörű salonjaival, bálók, hangversenyek, színház tengeri séták evező- s vitorlahajók, versenyosonakázás, vadászat és halászat által, valamint a magamében kétségtelenül egyetlen sziklabarlang — kivilágosításával a fűrdővendégeknek vonzó és változatos időtöltés nyújtatik.
Megrendeléseket lakásokra elvállal az alóli igazgatóság; valamint dr. Aschen fűrdő orvos, orvosi tudakozásokra utasításokkal szolgálni késznek nyilatkozik.
Helgoland, áprilisban 1870.

A tengeri fürdő-igazgatóság.

30-ik szám.

Tizenhetedik évfolyam.

Pest, július 24-én 1870.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Félévre 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokot illetően: Egy négyzet hasábját öt sor, vagy annak helye, egyszeri ígatásnál 10 krajczárba; háromszor vagy többeszeri ígatásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalknak számára hirdetményeket elfogad Bécsben: Oppelik Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile Nro. 9. — Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 krajczár.

Ludvigh János.

(1812-1870.)

Az országházán fekete lobogó hirdette a mult héten, hogy a képviselőháznak, s így az országnak ismét halottja van. A halál sűrűn látogatott az idén a képviselők között, s mindenik párt érzékeny veszteségeket szenvedett. Ludvigh János elhunyt azonban nemcsak a pártra nézve veszteség, melyhez tartozott, hanem a veszteség általában érzett, mert Ludvigh egy egyénileg, mint ismereteinél fogva közbecsülésben állott minden pártnál, s általában véve mindenkinél, kinek alkalmá volt vele érintkezni. A szenvedés az utóbbi időben megtörte ugyan, de nyájassága, szívéllyessége a régi maradt, s ismereteinek lexiconából nemcsak nem felejtett, hanem igyekezett azt az utolsó napig gyarapítani.

Ludvigh János 1812-ben született a Szepességben, Bélán, polgári családból. Iskoláit Kézsmárkon, Eperjesen és Sáros-Patakon végezte, s a többek közt együtt tanult Pulszky Ferenczel és Henszlmann Imrével. Már jogás korában foglalkozott az irodalommal, s a Thaisz Endre által szerkesztett „Sas“ című folyóiratnak munkatársa volt. Később magyar nyelvűmüvelő társulatot alakított a Szepességben, melyet azonban a nádor és kancellária betiltottak, azt hozván fel indokul, hogy egyesülésre csupán felsőbb engedély adhat jogot, mert még az akadémia is csak törvény által létesülhetett. Munkásságának, tehetségeinek és törekvéseinek első jutalmát lelte abban, hogy előbb Béla városa, később pedig a 16 szépesi város kerülete főjegyző-jévé választotta, s ugyancsak a szépesi városok az országgyűlésre is elküldötték, hol erőlyesen küzdött a szépesi városok ősi országgyűlési szavazójoga mellett, s e cél elérésére egy akkor nagy feltűntést keltett okmányt állított össze és nyújtott be az országgyűléshez kérvény alakjában, mely a szépesi

városok diplomatikai történetét foglalta magában.

Ez időben kezdett foglalkozni a hirlap-irodalommal is, s szorgalmas levelezője lett a „Jelenkor“-nak, „Hírök“-nek, a „Prot. Egyh. és Iskolai Lap“-nak és Kossuth „Pesti Hirlap“-jának. Kivált az utóbbi lapba irt levelek vonták reá a közfigyelmet, s Kossuth maga azt írta róla: „ha irigység hozzánk férhető volna, munkatársunk ismereteinek gazdag tárházát irigyelnünk kellene.“ A legnagyobb lelkesedéssel nyilatkozott a kor

lész egyik jegyzőjévé választotta. A szabadságharcban, midőn a nyugalmas törvényhozói működésnek vége szakadt, szintén nevezetes részt vett, s mint kormánybiztos működött a táborban, s ez időbeli tevékenységéről Horváth Mihály sok érdekes adatot sorolt elő történeti munkáiban. 1849-ben a kormány, érdemeinek és tehetségeinek méltánylásául, a hétszemélyes tábla bírájává nevezte ki, de ez állást nem foglalta el, mert a kormány mindig újabb és újabb küldetéssel bizta meg, míg végül bekövetkezett a nagy nemzeti csapás, s éj borult a hazára. Ludvigh nem menekült ki azonnal, csak 1850-ben, midőn Haynau elfogatási parancsot adott ki ellene, vonult ki külföldre, s Brüsszelben keresett menhelyet; menhelyet csupán és nem hazát, mint Várady Gábor mondá koporsója felett, mert második hazát a magyar nem talál sehoh.

LUDVIGH JÁNOS.

szabadelvű eszméiről, s leveleinek hangja is tökéletesen beleillett az akkori kor szellemébe.

Az 1848-ki országgyűlésen az iglói kerületet képviselte. Neve és tolla már akkor országosan ismertek voltak, s ez országgyű-

viszonyokat a külföld előtt, s ellensúlyozza a rágalmakat, melyeket hazánkról akkor oly bőven terjesztettek. Folytonos figyelemmel kísérte mindazt, mi Magyarországon történt, s előbb a „Magyar Sajtó“-nak, utóbb pedig a „Hon“-nak volt brüsszeli levelezője, és vezér-